ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 197 (8104)
АВГУСТЫН 22
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Финлянди ошохоо Москваһаа мордобо (1-дэхи нюур).

Ц. Дандаров. — Чесанада амяарлан хуряалгые тооногүй (1-дэхи нюур).

Украинын нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн (2-дохи нюур).

Украинын хара металлургиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ба барилгашадай зүблөөн (2-дохи нюур).

ҮБЭЛ ХУРЬГАЛУУЛХААР ХОНИДОО АВГУСТ—СЕНТЯБРЬДА ҮРЭЖҮҮЛЭЕ! (3-дахи нюур).

Д. Цыренжапов. — Энэ отарада хонидынь юундэ һубайрааб? (3-дахи нюур).

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Лондонско конференци (4-дэхи нюур).

Советскэ футболистнууд Канадада ерэбэ (4-дэхи нюур).

А. Кузнецов.— Холын Баунтын колхоздо (4-дэхи нюур).

Югославска хүдөө ажахын делегаци Москвада ерэбэ (4-дэхи нюур).

Колхозуудта туһалхаяа ...огшодой ажалые һайнаар эмхидхэхэ

...о хүдөө хоёрой хоорондын ...оо барисаан орон дотороо ...лизм байгуулха, комму...ын түгэс илалтын түлөө ...эхэ хэрэгтэ угаа шухала ...э дүүргэжэ байдаг.

...рүүшын хамтаралнуудые ...оходонь хамһалсаха, тех...эр зэбсэглэхэһээ эхилээд, ...м кадрнуудые эльгээхэ, эр... болбосорол дэлгэрүүлхэ, ...араагаар хангаха мэтэшэ... социалистическэ центр го...удай зүгһөө хүдөө тосхо...ай хүн зондо тооложо ба...агүй олон, хэмжээлжэ бо...огүй ехэ туһа хүргэһэн, бү...хээр туһалдаг боложо бай... түүхэтэй юм.

...хэтэй хамта, колхозно бай...алтын гайхамшаг замда ...н ажалша таряашад хү... ажахыгаа түсэбэй ёһоор ...өөн, элдэб шухала зүйл...дээ Эхэ оронойнгоо (тэрэ ...о тура городуудай) эрилтэ ...элые хангаха хүндэтэ хэ... бүтээдэгынь элитэ. Энэ хү...эридэхи амжалтануудаа ...адхахын, дутуу дунданау...зайсуулхын тула Партиин ... заабаряар, мэргэн удари...аар, хүдэлмэришэн ангиин ... туһаламжын ашаар һүү... жэлнүүдтэ тон ехэ юумэ ...ажэ байнхай.

...э бүгэдэмнай — советскэ ...ствын хүсэ шадалай бата ...эн бологшо хүдэлмэришэн ... колхозно таряашад хоёрой ...идын агууехэ холбоо ба...анай улам батажан манда... байһанай эли тодо гэршэ ...ээ мүн.

...то городуудай зүгһөө хү... деревнидэ туһалдаг формо...ай нэгэниинь үбһэ тэжээл ...дхэлгын, ургаса таряа ху...гын ба тушаалгын шахар... үедэ олон хүнүүдэй һайн ...араа хүдөө гаража хам...адаг ябадал болоно.

...үнөө жэлдэшье манай рес...икын городуудай, мүн ай...удтахи предприятинууд бо...эмхи зургаануудһаа хэдэн ...ан хүдэлмэришэд, алба...шад, һурагшад колхозууд-...совхозуудта ошоод, олонхи... оролдосотой габшагайгаар ...лажа байнад. Улан-Удын ...эй заводой хэдэн хүдэлмэ...эд Хориин аймагай «Пла... колхоздо туһалхаяа ошон. Тэдэнэй дундаһаа Инно...ий Зарубин, Василий Куз...ов, Клара Илтукова, Валя ...тарова гэгшэд үдэр бүриин... нормые 200 процент хүрэ... дүүргэжэ, үнэн сэхэ ба үн... дэдэ бүтээсэтэ ажалай ...эр жэшээ харуулна. Тем...дэхи барилгын трестын нэ...хи, хоёрдохи участогуудай ...лмэришэд — дүн хамта 40 ...н хүн Кабанскын аймагай ...щевой нэрэмжэтэ хүдөө ...хын артельдэ ошоод, үбһэ ...эл хуряан бэлэдхэхэ, ого...ой эдеэ малтажа абаха хү...мэридэнь хабаадалсана.

Гэхэ зуура, туһалхаяа ошогшодой ажалые зүбөөр эмхидхэдэггүй, тэдээндэ ажалай болон байра байдалай таатай услови хангадаггүй ушарнууд зарим колхозуудта үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй июлиин 27—28-най үеэр Улан-Удэ городһоо 23 хүдэлмэришэд Бичурын аймагай «Коммунизм» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Юмсунов) ошоһон юм. Тэдэнэр түрүүшын 2—3 хоногто сахарай свёклын буртаг үбһэ түүлсэһэн, силос дараха нүхэ малталсаһан байгаа. Тэрээнһээ хойшо столбын нүхэ малтаха гэхэ мэтэ элдэб хүдэлмэридэ ябуулагдана гэһэн бэшэг ороо. Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо Улан-Удэһээ 18 хүн (олонхидоо залуушуул) ошонхой. Тэдэнэр барандаа, илангаяа Степанова Октябрина, Хамаганова Мария, Руновский Михаил болон бусад шуумар түргэнөөр, шадамар бэрхээр ажаллан, колхознигуудай дунда магтаалтай болоо. «Хэрбээ колхозой правлениин гү, али бригадирай зүгһөө үбһэшэд тушаа зохихо анхарал хандуулаа һаань, бүри ехэ юумэн бүтээгдэхэ һэн. Эдеэ хоол, нүүдэл наймаан муугаар эмхидхэгдэнэ. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Баянов, тэрэнэй орлогшо, мүн партийна организациин секретарь нүхэр Дамбаев бригададаа үнинэйшье ошоогүй. Зоотехник нүхэр Непряхин тэжээлэй ямараар бэлэдхэгдэжэ байһые шалгадаггүй, үбһэшэдэй бригадада үзэгдэдэгшьегүй» гэжэ улан-удынхидэй нэгэн—нүхэр С. Гордеев бэшэнэ.

Тэрээнһээ гадна, зарим хүнүүд хэхэ ажалаа олонгүй хэдэн хоногто миин ябадаг; хүдэлмэрилхэ газарһаа холо байратай гү, али бригадын умда хоолой оройтожо бэлдэгдэдэг дээрэһээ арбаад час болошоһон хойно ажалдаа гарадаг, хара эртэ ородог ушарнууд бии.

Колхозууд, совхозуудай үбһэ, таряа, овощь хуряалсахаяа ошоһон хүдэлмэришэд, албахаагшад болон һурагшадай ажалые зүбөөр, һайнаар эмхидхэнгүй, энэ шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандабал — алишье талаараа айхабтар буруу ябадал болохо байна. Тиимэһээ, мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэриин халуун хаһа, шиидхэхы сагай орожо ерээд байхада, минута бүхэниие һайнаар ашаглаха, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ ажахын ба политическэ шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө, ургаса хуряалга ба таряа тушаалгаяа богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хамаг хүсэеэ хамтадхан табижа, илалта амжалта туйлахын тула дайшалхы эмхидэлтэйгээр дабшая, нүхэдүүд!

Чесанада амяарлан хуряалгые тооногүй

Хэжэнгын аймагай Чесанын МТС-эй харьяата алишье колхозой таряалан урдахи жэлнүүдтэ орходоо үлүү һайн ургасатай. Илангаяа шэнэ газар дээрэ тарянай ургаса һайн байна. Бага хожомдоһоншье һаа, энэ зунай элбэг хура бороогой һүүлээр, августын шанга наранай шарахада таряалангай шарай хубилан шарлажа, сайража захаланхай. Зарим газарта тарян амяарлан хуряагдахаар болонхой.

Гэбэшье, МТС-эй харьяата нэгэшье колхоздо амяарлан хуряалга августын 20 болотор эхилээдүй, үнгэрхэдөө МТС-эй олонхи комбайнууд МТМ-эйнгээ газааһаа үшөө гараагүй байһаар. Энэ хүдэлмэриие эндэ үшөө хэдэн хоног урид хэхээр болоһон байгаа. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Тураасгай гэжэ газарай зуу гаран гектар овёс эдеэгээ хүсэжэ шарлашанхай. Тиихэдэ Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай шэниисэ, зарим газарай хара тарян амяарлан хуряахаар болонхой. Иимэ байдал тухай МТС-эй главна агроном нүхэр Тайнов сэхэ руунь иигэжэ хөөрэнэ:

— Үнэхөөрөөшье амяарлан хуряалгые үни эхилһэн байха аад, МТС-эймнай техникэ бэлэн бэшэ байна. Мүнөө зарим газарай таряае мүн комбайнааршье хадахаар боложо байнхай. Теэд колхозуудтамнай тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна хаям. Яахашье аргагүй болоод байнабди...

Үнэндөө таряа амяарлан хуряалгые чесанынхидай мүнөө хүрэтэр юундэ эхилээдүй байһаниие хаража үзэхэдэ, «яахашье аргагүй» гэхээр бэшэ юм. Яахадааб гэхэдэ, энэ МТС-эй директор нүхэр А. Н. Матвеев, главна агроном нүхэр А. А. Тайнов, главна инженер нүхэр А. С. Шаньгинов тэгшэд түрүүтэй таряа амяарлан хуряалгын аша туһа тухай аман дээрээл һайшаан хэлсээд лэ, бодото хэрэг дээрэ энэ аргые хэрэглэхын түлөө оролдолго, ханалга эртээнһээ гаргаагүй, һанаа амархан байгаа. Харин тиихэдэ тус МТС-эй зонодохи партиин айкомой инструкторска группа (секретаринь нүхэр П. Л. Борголов) эндэ тохёолдоод байһан байдалые хубилгаха тушаа юушье хээгүй.

Энээнһээ урда жэлнүүдтэ эндэ таряа хуряалгын хүдэлмэриие һара, һара хахадай турша соо унжагайруулжа, ехэ гээлтэ хоролто хэдэг һэн. Тиимэһээ хуряалгын болзорые богонидхохо, орооһо тарянай гээлтые усадхаха шэнэ арга — амяарлан хуряалгые хэрэглэхын тула чесанынхид эртээнһээ бэлэдхэхэ, энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр эхилхэ ёһотой байгаа. Энэ жэлдэ хуряагдаха арба мянган гектар үлүүтэйхэн таряанайнгаа 1500 гектарыень амяарлан хуряахаар түсэблэбэшье, ургаса хуряалгые 33 үдэр соо үргэлжэлхөөр МТС-эй дирекциин хараалһаниинь гайхалтай...

Таряае амяарлан хуряалгада лафетнэ 4 жатка, тааруулагдаһан 3 жатка, нэгэ валкова сенокосилка, нэгэ виндроуэр, 8 «С-4» комбайн хүдэлмэрилхэ ёһотой байгаа. Теэд эдэнь мүнөө зарим частьнуудай дутуу дээрэһээ хуряалтада бэлэн бэшэ. Гурбан сенокосилка хуряалгада тааруулагдажа дүүрээгүй, 4 комбайндань подборщигууд үгы юм.

—Зарим шухала частьнуудай үгы дээрэһээ лафедүүдээ хүдэлгэхэ аргагүй байнабди. Амяарлан хуряалтые эхилхэ гээ һаа, тракторна сенокосилкануудаа байлгажа, валнуудынь абажа табиха болонобди,—гэжэ МТС-эй главна инженер нүхэр Шаньгинов мэдүүлнэ. Тус МТС 9 «Беларусь», 3 «ДТ-54» тракторнуудта хамтадаа 12 валнуудтай юм. Хэрбээ тэжээл бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо трактораар үбһэ сабшалгые һайнаар ябуулһан һаа, мүнөө гол түлэб сабшалгые дүүргэһэн байха һэн. Тиигэбэл, отбор мощностиин валнуудтай хэдэн тракторнууд сүлөө гаража, тэдэнээ амяарлан хуряалгада хэрэглэхэ аргатай байха һэн. Теэд МТС-эй техникын тон муугаар ашаглагдаһан дээрэһээ үбһэ сабшалгын түсэб мүнөө хахадлаашьегүй.

Илангаяа отбор мощностиин вал гансашье Чесанын МТС-тэ дутуу бэшэ, мүн бусадшье МТС-үүдтэ ехэ дуталдана. Тиимэһээ амяарлан хуряалгада тон шухала хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдээр МТС-үүдые хангаха гэжэ оролдоогүй байһан республикын Хүдөө ажахын министерство, «Сельхозснабай» конторо ехэ зэмэтэй байна.

—Эдэ хэрэгсэлнүүдые хаанаһаашье оложо ядаабди. Министерстводэшье хэдэн удаа хандаабди. Орлогшомни Москва ошонхой, оложо ерээ һаань үгэхэбди гэжэ министр нүхэр Иванов хэлэнэл даа,—гэжэ МТС-эй директор нүхэр Матвеев хөөрэнэ.

Тиихэдэ амяарлан хуряалгада ябаха трактористнууд, комбайнернууд мүнөө хүрэтэр шэлэгдэжэ тодорхойлогдоогүй, механизаторнууд энэ шэнэ аргын дүршэлнүүдтэй танилсуулагдаагүй байшоо.

МТС-эй алишье бригадада ябаад, механизаторнуудтай хөөрэлдэхэдэ, «амяарлан хуряалга тухай дуулагшалди даа, теэд хайшан гээд хэдэг юм» гэжэ асуудаг. Тиихэдэ бригадирнууд хаана, ямар газарай, хэды шэнээн таряа амяарлан хуряахаяа мэдээгүй байһаар. Тэрээнһээ байтагай колхозой түрүүлэгшэнэр, агрономуудшье амяарлан хуряалгые хайшан гээд үнгэргэхэеэ мэдээгүй байһаар.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, таряа амяарлан хуряалгада чесанынхидай хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандажа, орооһо тарянай гээлтые усадхаха тухай парти, правительствын заабари бэелүүлхые оролдоогүй байһыень гэршэлнэ.

Тиихэдэ МТС-эй харьяата колхозууд, илангаяа «Коммунизм» (түрүүлэгшэнь нүхэр Дарижапов), Молотовой (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжимытыпов), Кировэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Батомункуев) нэрэмжэтэ колхозууд ургаса хуряалгадаа бэлэдхэл муутай байшоо, орооһо таряанайнгаа тогуудые бэлэн болгоогүй, зосоохиинь һая сэбэрлэжэ захалаа. Мүн таряа сэбэрлэдэг машинанууд, транспортёрнууд тодхогдоогүй, заһагдаагүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой транспортёр хүдөөдэ, хирпиисын сарайн хажууда хэбтэнэ. Ток дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха талаар өөдтэй юумэн хэгдээгүй. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоз гурбан полевой стан дээрэ таряа сэбэрлэхэ, зөөхэ хүдэлмэриие мүнөө жэл механизацилха ёһотой аад, юушье хээгүй байна. Энэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ ёһотой МТС-эй механик нүхэр Краснояров һаналаа табяагүй, «хэгдэнэ бэзэ» гэһээр лэ һууна. Тус колхоздо 100 киловатт хүсэтэй электростанци ашаглалтада оруулагдаха аад, дүүрээдүй. Тииихэдэ орооһо хэхэ амһарта, амбаар, сарайнууд нэгэшье колхоздо заһагдаагүй, будагдаагүй байһаар.

Мүнөө саг ошожо байна. Теэд Чесанада тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри дүүрэхэ үды, ургаса хуряалгашье эхилээгүй, тэрээндээ бэлэн бэшэ байна. Ажахын энэ шухала хоёр кампаниие зэргэ, һайнаар ябуулха хэрэгтэй. Илангаяа амяарлан хуряалгые нэгэшье үдэрөөр хойшолуулангүй, эмхитэй һайнаар эхилжэ, ургаса хуряалгын саг болзорые богонидхохын, орооһо тарянай гээлтэ хоролтые усадхахын тула чесанынхид зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Ц. Дандаров, манай корр.

Узбекскэ ССР. Ургутска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин виноградна плантацинууд хадалиг газарта байдаг юм. Тэрэнэй талмай 250 гаран гектар юм. Мүнөө жэлдэ ургасань ехэ һайн байгаа. Гектар бүриһөө 120—150 центнер виноград абтахаар хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомолка Соат Ибрагимова виноград суглуулжа байна. Энэ басаган үдэр бүри хоёр нормо дүүргэнэ. **ТАСС-эй фотохронико.**

Социальна хангалгын талаар горсоведэй саг үргэлжын комиссида

ЛЕНИНГРАД. Гүрэнэй пенси тухай хуулиие бэелүүлгэдэ бэлэдхэлэй ямараар хэгдэжэ байһан тухай городской социальна хангалгын таһагые даагша З. Д. Макарова комиссиин заседани дээрэ августын 13-да мэдээсээ.

Ленинградта хэдэн олон мянган пенсионно хэрэгүүд шэнээр хаража үзэгдэхэ байна. Пенсионернүүдэй тоо, тухайлхада, 13,5 процентээр олон болохо, жэл бүри түлэгдэдэг пенсиин хэмжээн миллиард үлүүтэй түхэригөөр нэмэхэ юм. Социальна хангалгын органуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ туһаламжа үзүүлхын тулада городой предприятинууд болон эмхи зургаануудай 500 гаран бухгалтернууд, экономистнууд, плановигууд хабаадуулагдаа. Пенси тогтоохын тулада район бүридэ 2—3 комисси нэмэжэ байгуулагдаа. Гүрэнэй пенси тухай хуулиие ажалшадта тайлбарилхын тулада социальна хангалгын городской ба районно таһагуудай дэргэдэ тусхай пунктнууд байгуулагдаа.

З. Д. Макаровагай мэдээсэл тушаа үгэ хэлэлгэ болоо. Районуудай социальна хангалгын таһагуудта граждануудтай уулзаха хүдэлмэриин эдэ үдэрнүүдтэ ямараар табигдаһые, мүн городской врачебно-ажалай экспертнэ комиссиин ямараар хүдэлмэрилжэ байһые шалгаха гэжэ депутадууд шиидэһэн байгаа. Энэ шалгалтань хэдэн шухала тобшолол хэхэ арга олгоһон байха юм. Тусхайлбал, пенси абаха эрхэтэй болоһон хүнүүдэй тоогой олошорһон дээрэһээ врачебнэ ажалай экспертнэ комиссинуудые олон болгохо шухала тэжэ депутадууд тоолоһон байгаа. Иимэ комиссинуудые олон болгохо тухай Ленгорсоведэй гүйсэдком шиидхэбэри гаргаһан байна.

Гүрэнэй пенси тухай хуулиие бэелүүлхэ хүдэлмэридэ горсоведэй социальна хангалгын саг үргэлжын комиссиин үүсхэлээр городской болон районно соведүүдэй депутадууд олоор хабаадуулагдана. (ТАСС).

Шэнэ ургасын дээжэ гүрэндэ тушаагдаба

Бичурын МТС-эй харьяата колхозуудта тарян жэгдэрэн хуряагдажа эхилээ.

XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз хуряалгада эгээн түрүүн ороо. Мүнөө энэ колхоздо 600 гектар тарян хуряагданхай. МТС-эй түрүү комбайнер Илларион Архипович Исаев гурбан үдэр соо «С-6» комбайнаар 90 гектар хадаба. Августын 18-най үдэр тэрэ 47 гектар таряа хадаһан байха юм. Хуряалгын түрүүшын үдэрһөө гүрэндэ таряа тушаалга эхилбэ. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда шэнэ ургасын дээжэ—106 центнер орооһон тушаагдаба.

МТС-эй харьяата колхозуудта хамтадаа мянга гаран гектар тарян хуряагдаа. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 57 гектар тарян амяарлан хуряагдаа. **А. Говорунов.**

Энэ жэлдэ Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой кукурузын полинууд дээрэ үндэр баян ургаса ургаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхознигууд хуряалтын урда тээ кукурузынгаа ургасые үзэжэ байна. Л. Хайдуровай фото.

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Финлянди ошохоёо Москваһаа мордобо

...Р-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов ...ндска Республикын Президент ...ин Урхо К. Кекконенэй уряа... Финлянди ошохоо Москваһаа ...ын 20-ной үдэшэлэн мордобо. ...эр К. Е. Ворошиловтай СССР-...рховно Соведэй Президиумэй ...тарь А. Ф. Горкин, СССР-эй ...рын министр Н. А. Михайлов, ...-эй Саарһанай ба модо үйлэд...ын промышленностиин ми... Ф. Д. Вараксин хамта ябал...

...нтэй хамта Финляндска ...ликаһаа СССР-тэ байдаг Он... Бүрин эрхэтэ Посол г-н Ээро ...ори ябалсаа.

...ицын Ленинградска вокзал ...нүхэд Н. А. Булганин, Л. М. ...ович, Г. М. Маленков, М. Г. ...хин, М. З. Сабуров, А. Б. Ари... П. Н. Поспелов, СССР-эй Вер... Соведэй Союзай Соведэй Тү...шэ П. П. Лобанов, СССР-эй ...вно Соведэй Национальность... Соведэй Түрүүлэгшын Орлог... Т. Комаров, СССР-эй Верхов... Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшонор В. И. Козлов болон Ш. М. Арушанян, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд П. А. Абрасимов, Е. И. Громов, К. А. Губин, Н. М. Клюкин, З. А. Лебедева, П. Г. Москатов, Н. М. Пегов, А. Е. Петрушев, Н. Э. Прошунин, Д. Расулов, армиин генерал И. А. Серов ерээ.

Үдэшэгшэдэй дунда СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшонор В. В. Кузнецов болон А. В. Захаров, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, министерствонүүдэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон харин гүрэнүүдэй хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые Финляндска Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, мүн СССР-тэ түлөөлэгдэһэн дипломатическа түлөөлэгшэдые толгойлогшонор үдэшэлсөө.

К. Е. Ворошилов үдэшэгшэдтэй гар гараа барилсаад вагондо һууба.

Тусгаар поезд 8 часта перонһоо хүдэлжэ ябаба.

(ТАСС).

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академидэ

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академидэ СССР-эй зононуудта хүдөө ажахые ашагтай һайнаар эрхилхэ системэ зохёолгоор совет байгуулагдаба. Энэ комитедэй составта ороной 60 гаран эрдэмтэд ороо.

Москваһаа хэдэ хэдэн научна хүдэлмэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд Советскэ Союзай районуудта гараһань. Элдэб зононуудай эрхэ байдалда хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр агротехническэ, зоотехническэ болон эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулгануудые зохёолгодонь нютагай организацинуудта эдэнэр туһалха юм. Хара хүрьһэтэй бэшэ, центральна хара хүрьһэтэй зононуудта, Хойто Кавказда, Зүүн-Урда, Украина болон Молдавида, Урал болон Сибирьтэ, Казахстанда, Дальна Востогто, Дунда Азида ба Закавказьеда иимэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

(ТАСС).

УКРАИНЫН НҮҮРҺЭНЭЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Украиныи КП-гэй ЦК-гэй, Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зарлаһан шулуу нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөн Сталино городто августын 17-до болобо. Советскэ Союзай Европейскэ хубиин арадай ажахын улам ургажа байгаа эрилтые хангахын тулада мүнөө байһан шахтануудта шулуу нүүрһэ ехээр малтадаг болохо, үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые түргэнөөр ашаглалгада оруулха гэһэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн, зүблөөн дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлээ. Суглаанда байлсагшад тэрэниие халуунаар угтаба. Оронойнгоо арадай ажахын хүгжэлтэдэ шулуу нүүрһэнэй промышленностиин ямар ехэ удхашанартай байһан тухай нүхэр Хрущев хэлэнэ. **Һүүлэй жэлнүүдэй турша дотор шулуу нүүрһэ малтан абалгаяа нилээд ехэ болгоошье һаа, бидэнэр мүнөө үедэ энэ түлишөөр үшөөл дуталдадаг байнабди.** Ондоо районуудта, илангаяа оронноймнай зүүн зүгтэ шулуу нүүрһэн яһала ехэ юм, зарим бассейнүүдтэ бүришье һаа элбэг. Тиигэн гэхэлээрнь СССР-эй европейскэ хубиин промышленностиин хэрэглэмжэдэ Донбассай шулуу нүүрһэн хүрэжэ ядалдана. Энэнь юугээр тайлбарилагданаб гэхэдэ, шулуу нүүрһэ хэрэглэдэг промышленность айхабтар түргэнөөр хүгжэжэ байна, харин тиихэдэнь илангаяа Донбасста шулуу нүүрһэ малтан абалга энээнһээнь ехээр гээгдэжэ ябана ха юм.

— Донецкэ шулуу нүүрһэ хэрэглэлгые багадхаха арга боломжонуудые мүнөө үедэ бэдэржэ байнабди,— гэжэ нүхэр Хрущев хэлэнэ.—Зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан атомна электростанцинуудые донецкэ шулуу нүүрһэ хэрэглэдэг районуудта бариха тухай хэмжээнүүд абтажа байна. Ставропольһаа Москва ошоһон газопроводой барилгые түргэдхэжэ байнабди. Дашаваһаа Минск хүрөөд, тэндэһээ Ленинград ошоһон газопроводой барилгые мүн лэ яаруулнабди. Түмэр замай транспортын зарим хубиие нэфтыһээ абтаһан түлишөөр ябуулдаг болохо зорилго табижа байнабди.

Эдэ бүхы хэмжээнүүд абтажал байна. Тиигэбэ яабашье эгээл эндэ, Донбасста шулуу нүүрһэ малтан абалгые эрид ехэдхэхэ ёһотойбди. Энэ тон шухала байна. Уурхай соогуур ажаллажа байһан шахтёрнууд тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнэр өөһэдынгөө уялгые муу бэшээр дүүргэнэ, яһала үнэн сэхээр ажаллана. Зүгөөр ажалаа муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ олохон шахтанууд түсэбөө дүүргэнэгүй. Ушар иимэһээ шахтануудай хүдэлмэриие шууд һайжаруулха, Донбассай шулуу нүүрһэнэй промышленностиие һайнаар хүтэлбэрилхэ ёһотой болоно. Энэ талаар дутуунууд яһала бии. Промышленностиие зүбөөр хүтэлбэрилхэ асуудал айхабтар ехэ удхашанартай ха юм. Участогые хараада абангүйгөөр шахтаһаашье эхилээд тоолоо һаа, хэдэн олон шатанууд болоһоор ошодог. Теэд томо шахтануудта участогуудыешье тоололсохо хэрэгтэй болоно. Тиигэжэ ерэн гэхэдээ участок, шахта, трест, главк, республиканска министерство, союзна министерство гэһээр лэ ошоно. Энээнэй шата бүхэндэнь олон тоото инженернүүд ажаллажа байдаг. Түбхын түрүүндэ шулуу нүүрһэ малтажа байһан газарта—шахтада тэдэнэр ажаллаха байгаа ха юм. Эгээл мүнөө үедэ эдэ инженернүүдэй олонхинь өөһэдынгөө хэрэг хэхэ бэшэ, харин саарһа бэшэхэ ажалтай болонхой.

Шулуу нүүрһэнэй республиканска министерство бии болгоходоо бодото хүтэлбэриие шахтада дүтэлүүлхэ зорилго табигдаһан байгаа. Харин мүнөө үедэ главкнууд эмхидхэлдэнхэй. Эгээл тэдэнэр министерство шахта хоёрой хоорондо хаалта болоод байна ха юм. Главкнууд хэндээ хэрэгтэй юм? Минии һанахада, үлүү шэнги байна **(альга ташалга болоно).** Шахта соо ажалладаг инженернүүдые али болохо аргаар урмашуулха хэрэгтэй. Тусхай тогтоогдоһон болзор соогоо ажаллаад, 50 наһа гүйсэһэн инженернүүдэй табан жэлһээ доошо бэшэ сагта шахта соо ажаллаа гээшэ һаань, дээшэлүүлэгдэһэн хэмжээнэй пенси абаха эрхэ олгохо хэрэгтэй гэжэ пенси тухай шэнэ хуули гаргаха үедэ зарим нүхэдүүд дурадхаһан байна. Теэд инженер хүн шахта соо оройдоо табан жэл ажаллахадаа хүсэд һайнаар шахтаяашье мэдэжэ үрдихэгүйл.

Шулуу нүүрһэ малтан абалга дээрэ ажаллажа байһан хүнүүдые урмашуулха хэрэгтэй. Инженернүүд шахта соо ажаллахаяа болёод главкнууд ба трестнүүдэй байшангууд руу дүгташалдаха ёһогүй ха юм.

Донбасста ажалладаг инженернүүдэй тоо дайнай урда тээхидэ орходоо таба дахин шахуу, технигүүдэй тоо 7,5 дахин олошороһон байна. 1940 ондо 2417 инженернүүд байгаа һаа, 1956 ондо 11980 болонхой, технигүүд 2624 байгаа һаа, мүнөө үедэ 19800 хүн бии гэжэ тоологдоно. Иимэ һэн хойноо инженернүүд ба технигүүд яһала хүрэхөөр гээшэ. Иигэжэ ерээд, шахтанууд руугаа хараа һаамнай юумэн ондоороод орхино. Эндэмнай **инженернүүд, технигүүд дан олон бэшэ байнал.** Теэд эдэ бүхы инженернүүд, технигүүднай хайшаа ябашоо гээшэб? Тэдэнэр элдэб аргаар лэ канцеляринууд руу тарашаһан байнал. Энэ алдууе заһаха хэрэгтэй. Бодото ёһоор шулуу нүүрһэ малтан абалга дээрэ ажаллажа байһан хүнүүдые урмашуулха, дэмжэхэ ёһотой.

Шахта соо ажаллаха гээшэ тиимэшье бэлэхэн хэрэг бэшэ. Энээниие урдань уран мэргэжэл гэжэ дэмы хэлэдэг байгаагүй ха юм. Шулуу нүүрһэ малтан абалга шахта бүхэндэ ондо ондоогоор хэгдэдэг. Тиимэл хадань уран мэргэжэл гэжэ хүн зон нэрэлээ ха юм. Хэрэг ажалаа һайнаар ябуулха, шахта бүхэнэй онсо өөрэ байдалые участок бүхэндэнь шадабаритайгаар хэрэглэхэ гээшэ үнэхөөрөөшье уран мэргэжэл гээшэл **(альга ташалга болоно).** Энээниие хүсэд һайнаар шудалхын тула олохон жэл хэрэгтэй. Тиимэһээ удаан саг соо ажаллаһан мэргэжэлтэй һайн кадрнууд байха ёһотой.

Мүнөө үедэ шахта соохи ажал нилээд орёо болонхой. Үзэгдөө дуулдаагүй машинанууд ямар олон болоо гээшэб? Тэдэниие ябуулха, һайнаар харууһалха зэргэтэй ха юм. Энэ талаар манайда дутуу дунда зүйлнүүд яһала гарадаг. Бидэнэр Петровкодо Челюскинецүүдэй нэрэмжэтэ шахтада орожо хараһан байнабди. Механизмуудай хойноһоо харууһалдаг хүнүүдэй — электрогагнуургшадай, электромонтёрнуудай ба бусадай үүргэ мүнөө үедэ доошолуулагданхай гэжэ тэндэхи хүдэлмэришэд ба инженернүүд тон зүб хэлэнэ. Мүнөө үедэ эгээл тэдэнэй хэр зэргээр ажаллаһан дээрэһээ түсэбэй дүүргэлтэ тон ехээр дулдыдаха бшуу.

Иимэ мэргэжэлтэй шахтёрнуудай үүргые дээшэлүүлхэ шухала байна. Комбайнуудай ба үрэмдэдэг машинануудай жолоошод халтад гэхэдээ гагнуургшадта ерэжэ байхагүйгөөр бэлэдхэхэ, һургаха ёһотой. Теэд моторойнгоо муушаг абяатай болоходонь машинист тэрэнээ зогсоожорхёод, электрогагнуургшанай ерэхые хүлеэгээд лэ һуушадаг ха юм. Тиихэдэнь сагшье ошожол байха, түсэбэй дүүргэлтэшье һаатажал байдаг. Харин тиихэлээрнь комбайнай машинистда орходоо гагнуургшаниинь бага түлбэри абадаг. Олохон гагнуургшад ажалһаа гаража, ондоо мэргэжэлтэй болохые оролдоно гэжэ хэлсэдэг. Энэншье ойлгосотой гээшэ. Хаана горьтой салин хүлһэ оложо болохо байнаб, тэрээ руул хүнүүд зүдхэдэг гээшэ ааб даа. Газар доро ажалладаг бүхы хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо электрогагнуургшад, механигууд ба механизмда хабаатай бусадшье хүдэлмэришэд малтан абаһан шулуу нүүрһэнэйнгээ хэмжээгээр салин абадаг болохо ёһотой. Тиимэл байгаа һаа запасной частьшье олохо, кабеляаршье дутахаяа болихо һэн.

Бүхы комбайнуудай ба үрэмдэдэг машинануудай бүтээсэ эгээл дунда зэргынешье хэмжээндэ хүргөө һаа, хэды шэнээн шулуу нүүрһэ нэмэжэ абаха байгаабибди гэжэ зарим хүдэлмэрилэгшэдһөө һураад үзөөб. Түсэб лэ дүүргэгдэхэ байгаа гэжэ хэлсэнэ. Энэшье зүбтэй гээшэ ха.

Хэрбээ 1956 оной түрүүшын хахадта комбайнай бүтээсэ түсэбэй ёһоор хараалагдаһан хэмжээндэ хүрөөд байгаа һаань, харин үрэмдэдэг машинанууд 1955 онойнгоошье хирээр хүдэлөөд байгаа һаань, Донбасс 4,6 миллион тонно үлүү ехэ шулуу нүүрһэ малтан абажа, түсэбөө дүүргэхэ байгаал. Тиимэ болохолоороо **гансашье машина олоор гаргаха бэшэ, харин тэдэ машинануудые зүбөөр хэрэглэжэ, ажалаа һайнаар эмхидхэхэ шухала гээшэл.** Шахтанууд соо байһан элдэб техникэ заһабаритай дээрэһээ гү, али ажалай эмхидхэлэй муу байһанһаа болоод зогсожо байна ха юм.

Шахтануудые хүтэлбэрилхэ арга дүршэл тухай саашань нүхэр Хрущев тогтон хэлэнэ.

— Кабинет соогоо һуужа байгаад, шахтын хүдэлмэриие һайжаруулжа болохогүй, элдэб суглаа хураал зарлаад шулуу нүүрһэ малталгые ехэдхэжэ болохогүй. Гансашье захяа заабари үгэхэ, захиралта гаргаха бэшэ, харин шахта соо ороод ажал хэрэг хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй бшуу.

Украиныи шулуу нүүрһэнэй промышленностиин министерствын хүдэлмэриие хаража үзэе. Коллегиин заседани болоходо 15—20 трестнүүдые эрхилэгшэдэй ба бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй тоосоон зүбшэн хэлсэгдэдэг. Эдэ асуудалнуудаар наада захынь абахада 60-һаа доошо бэшэ хүнүүд дуудагдадаг байна. Асуудал бүхэндэнь 3-һаа доошо бэшэ хүн хүртэнэ. Тиигээгүй һаа, бараг һайн коллеги боложо үгэхэгүй ха юм **(Энеэдэн болоно).** **Участок дээрэ гү, али лава соо орожо ажал хэрэг эмхидхэхын орондо тэдэнэр хэдэн үдэр һэтэ суглаа хэжэ һуудаг.** Эгээл тэдэнэр — шахтын начальнигууд, трестнүүдые эрхилэгшэд тон лэ мэргэжэлтэй һайн хүнүүд ха юм. Участогуудай начальнигуудые коллегиин заседанида дуудадаггүй. Эгээл энээгээрээ сэдьхэлээ заһадаг гээшэ ха. **(Энеэдэн болоно).** Тиигэн гэхэлээрнь участогуудай начальнигуудые трестнүүдтэ, партиин райкомуудта дуудажа абаашадаг, мүн тэдэниие шахтын начальнигууд, парторганизациин секретарьнар ходол дуудажа байдаг. Энээн дээрэһээ харахада, нүүрһэ малтаха хэрэгтэ бэшэ, харин суглаа хураал хэхэ хэрэгтэ хүнүүд хамаг хүсэ шадалаа гаргадаг болоно ха юм.

Трестнүүдые эрхилэгшэд, министерствын хүдэлмэрилэгшэд шахта соогуур орожо, ажал хүдэлмэри харадаг болоо һаань, шулуу нүүрһэ малтан абалга хэр зэргээр ябажа байнаб гэжэ ажаглаа һаань, холо дээрэ бэшэ юм гү. Эгээл энэнь тоосооншье, шалгалташье болохо байгаал. Суглаа хураал огто хэхэгүй һэн гэнэгүйбди. Тэдэниие зарлаха хэрэгтэйл юм аабза. Суглаа хээгүй һаа хамтын хүтэлбэри боложо үгэхэгүй ха юм. Зүгөөр тэдэниие һайнаар бэлэдхэээд, саг сагтань үнгэргэхэ шухала.

Шулуу нүүрһэнэй промышленностиин хүтэлбэрилэгшэд элдэб саарһа бэшэхэ дуратай гээшэнь аргагүй. Жэшээлхэдэ, «Главворошиловградуголь» энэ жэлэй долоо һара соо 915 захиралта, заабари бэшэгүүдые, 1516 телеграммануудые абаһан байна. Мүн өөрөө 190 захиралга гаргаа, хүдөө тээшэнь 1124 телеграмма, 6375 бэшэгүүдые эльгээгээ. Энээнэй тула захиралта бэшэхэ тусгаар «зохёолшодтой» болохоор ха юм! Эдэ бэшэгүүдтэ гараа табиһан хүн өөрөө тэдэниие бэшээгүйһөө гадна, уншаашьегүй аабза гэжэ һананаб. **(Альга ташалга болоно).** Эдэ бүгэдые баран уншаха аргагүй ха юм.

«Ворошиловградуголь» трестын «Никанор» шахта үнгэрһэн жэл соо 1800 захиралта заабари абаһан байна, энэ жэлэй түрүүшын хахадта министерствонүүдһээ 265 захиралта, трестһээ 580 захиралта заабари абаа. Тэрээнһээ гадна, 247 захиралта телеграфаар дамжуулан шахтада ерэһэн байна. Дан хэтэрхэй ехээр элдэб захяа заабариин ерэхэдэ, уншахаяашье болёо агшабди, дам саашань ябуулагшабди, техническэ секретариин гол уялгань эгээл тэрэ болонхой гэжэ шахтын начальник нүхэр Кухаренко сэхэ хэлэнэ. «Техническэ хүтэлбэри» гээшэмнай энэл даа! **(Энеэдэн болоно).**

Шулуу нүүрһэнэй өөрынь үнэ тухай нүхэр Хрущев саашань тогтон хэлэнэ. 1956 ондо нэгэ тонно шулуу нүүрһэнэй өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 6 түхэриг 56 мүнгөөр дээшээ болоһон байба. Жэлэй түрүүшын хахадта шулуу нүүрһэнэй өөрынь үнөөр гараһан үлүү гаргаша 386 миллион түхэриг болобо. Шулуу нүүрһэн иимэ үнэтэй болоходоо арьбалалта нөөсые багадхана ха юм. Яахадааб гэхэдэ, нүүрһэнэй үнэ сэн машина бүтээлгэдэшье, мүн үйлэдбэриин бусадшье һалбаринуудта оруулалсан тараагдадаг ха юм. Энэ хэрэгые нарин нягтаар хаража, нүүрһэнэй өөрынь үные доошолуулха, тэрэниие малтан абалгын гаргашые багадхаха ёһотой болоно.

— Шахтанууд соохи эрхим һайн бүхэлэлтэ, найдамтай тулааһануудые хараав,— гэжэ нүхэр Хрущев хэлэнэ. Жэшээлхэдэ, бидэнэр «Харцизск шадар үрэмдэлгын шэнэ агрегадые хараабди. Тэрэ агрегат шахтын нүхэнүүдые үрэмдэдэг. «Ветка-Глубокая» гэжэ шахта соо зүгөөргүй һайн бүхэлэлтэ хараабди. Энэ хэрэгые али бүхы аргаар үргэдхэхэ ёһотой. Түмэр бетонно тюбингнүүдээр бүхэлэлтэ хэдэг болоо һаа, бүри түргөөр малтажа болохоор байна.

Хабсаргагдамал түмэр бетоноор бүхэлэлтэ хэхэдэ хэр зэргэ һайн байһан тухайнь нүхэр Хрущев хэдэ хэдэн жэшээнүүдые харуулба. Энэ хэрэг яһала урагшаа ябажа байна. Заримдаа шанар муутайл тулааһа асардаг гэжэ Ворошиловградта намда хэлээ һэн гэжэ тэрэ һануулна. Хэн тиимэ тулааһа хээ гээшэб, хэн тэдэниие ашаалааб, хэн тушаажа абааб? Зохихо хиналта юундэ табигдаагүй байгааб?

Түмэр бетонно тюбингнүүдые бүри бүхэ цементээр хэхэ ёһотой бшуу. Тэрээнһээ гадна, силикатна тюбингнүүд тухай бодожо үзэхэ хэрэгтэй байна. Тиимээр хээ һаа, үнэгүй болохо һэн. Модо багаар гаргашалхын тула энэ хэрэгые түргэдхэхэ хэрэгтэй. Модон гээшэмнай юуб гэжэ таанар һайса мэдэнэт. Холо газарта бэлэдхээд, шэрэжэ асархань хүндэ ха юм.

Лава соохи модон тулааһануудые металлическаар һэлгүүлхэдээ зүб юумэ хэдэг байна. Зүгөөр тэдэнээ гамнадатгүй байһаниинь лэ гэмшэлтэй. Һүүлэй табан жэл соо шахтанууд соогуур 962 мянган металлическа тулааһануудые гээһэн байха юм. Тэдэнэйнь хамтын шэгнүүр 35 мянган тонно болоно. Иимэ хайша хэрэг ябадалые хараад байжа болохогүй.

Шахтын барилгые һайжаруулха шухала байһан тухай нүхэр Н. С. Хрущев тусгаар тэмдэглэнэ. Хэдэн олон барилга эхилээд лэ, мүнгэн зөөри тараадаг ябадалые болюулха ёһотой гэжэ тэрэ хэлэнэ.

— Ворошиловградска областиин «Ново-Павловка» шахтын проходчигуудай уржадэр үгэ хэлэхэдэ би ехэл баярлажа һуугааб. Иимэ жэгтэй һайн хүнүүдэй хэлэхые шагнахада зохид. Һара соогоо 102 метр утатай шахтын нүхэ малтажа гараав, тиихэ зуураа, бултыень түмэр бетонно тюбингээр бүхэлөөб гэжэ үгэ хэлэгшэдэй нэгэн хөөрэһэн байна.

Иимэ эрхим һайнаар малтаха арга манайда бии, бүхэлхэшье арга байна, тэрээндэ тааруу материалнуудшье яһала бии. Зүгөөр хэрэг ажал эмхидхэлгээрээ эли бодо гээгдээд ябанабди. Хэрбээ түмэр харгы гү, али шоссейнэ харгы табигдаагүй байгаа һаань шахта малтажа болохогүй. Түмэршье, шоссейнэшье харгытай байгаа һаа, эгээл һайн байгаа. Гэр байра бариха хэрэгтэй, уһатай, электроэнергитэй болохо шухала. Эдэ бүгэдые хээд байхадаал шахта барижа эхилхэ ёһотой ха юм. Би ямаршье шэнэ юумэ хэлэнэ бэшэб, таанар бултадаа энээниие мэдэжэ байнат, теэд олохон хүдэлмэрилэгшэд энээниие бодото дээрэнь бэелүүлжэ шададаггүй, эмхидхэжэ, хүтэлбэрилжэ бирадаггүй.

Барилгануудые материалаар хангаха ябадалые һайжаруулха, тэдэниие һайнаар ашаглаха тухай нүхэр Хрущев саашань тогтон хэлэнэ. Саг болзор соогоо материал асараагүй байһан дээрэһээ барилгын хэрэг һаатадаг.

Шахтада хабаатай машина бүтээдэг заводуудай хүдэлмэриие һайжаруулха шухала. Тэдэниие нүүрһэ малтан абалгада дүтэ хүтэлбэритэй болгохо хэрэгтэй. Украинада байһан тиимэ заводуудые шулуу нүүрһэнэй промышленностиин республиканска министерстводэ дамжуулан үгэхэ хэрэгтэй, яахадааб гэхэдэ, эдэ заводууд гол түлэб Донбассай шахтануудые хангадаг ха юм, эндэхи шахтануудта гэжэ тааруулагдаһан юм гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэд дурадхал оруулна. Энээн тухайда һайса бодожо үзөөд, тиимэрхүү шиидхэбэришье гаргажа болохоор аалам. Харцизск шадар шахта малтажа байһан тухай би хэлээ һэм. Тэндэ малтажа байһан үрэмдэлгын машина Уралай заводто хэгдэнхэй. Теэд юундэ энэ машина Краматорско заводто хэгдээгүй байгааб? Уралайшье, Краматорскынишье заводууд нэгэл хэбэй ха юм. Энэ машиные аяар Уралһаа юундэ шэрэжэ асарха болооб? Эзэн бусаар ашаглалга гээшэ энэл.

Салин хүлһэ түлэхэ хэрэгтэ бии байһан элдэб худхаляанууд тухай хэлэхэ зуураа, нүхэр Н. С. Хрущев иимэ заабари үгэнэ: мүнөөдэр тэды шэнээн нүүрһэ малтааб, тэрэнэйнгээ түлөө тиимэ түлбэри абахаб гэжэ хүдэлмэришэн бүхэнэй мэдэжэ байхаар хэрэг ажал табиха ёһотой. Харин мүнөө юун болоно гээшэб? Салин хүлһэ түлэхэ талаараа түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэбди, нүүрһэ малтаха талаараа дүүргэнэгүйбди. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, нормонуудаа бултыень худханхайбди, элдэб нэмэлтэ түлбэри бии, тиигэн гэхэдээ, салин хүлһэ үгэлгэмнай бүришье орёо болошоо. Эдэ бүгэдые һайса хаража үзэхэ, хүдэлмэришэдтэй зүбшэн хэлсэхэ шухала байна. Хүдэлмэришэнэй ажалай бүтээсэ дээрэһээ, малтажа абаһан нүүрһэнэйнь хэмжээнһээ салин хүлһэнииншье дулдыдаха зэргэтэй. 1921 ондо В. И. Ленинэй гараа табижа гаргаһан декрет дотор иигэжэ хэлэгдэһэн байгаа: «Салин хүлһэ түлэхэ системэмнай айхабтар тодо һонор байха ёһотой. Ажалай бүтээсэ салин хүлһэн хоёрой хоорондохи холбоое хүдэлмэришэн бүхэнэй, албахаагша бүхэнэй лаб ойлгожо байхаар табиха зэргэтэй». Жэгтэй зүбөөр хэлэгдэһэн байнал! В. И. Ленинэй удхалан зохёоһон энэ ёһо гуримые баримталдаг болоёл.

Хүдэлмэришэдэй кадрнуудые бэхижүүлхэ асуудал тушаа нүхэр Н. С. Хрущев тогтоно. Шахтанууд дээрэмнай гол кадрнууд бии, зүгөөр үйлэдбэриингөө үргэдхэгдэхэтэй хамта тэдэниие нэмээжэ байха болонобди. Зүгөөр хүдэлмэришэдэй тоое имагтал олошоруулжа нүүрһэ малталгаяа ехэдхэжэ болохогүй. Механизацилгые ехэдхэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, энэ хэрэг шиидхэхэ зэргэтэй.

Хүдэлмэришэдые удаан саг соо ажаллуулхын тула гэр байраар хангаха шухала. Донбасста хайшаашье харахада урдань тала байһан газарнуудта хүдэлмэришэдэй тосхонууд бии болошонхой. Тиигээшье һаа, гэр байра үшөөл дуталдана. Юундэ иигэнэ гээшэб? Юундэб гэхэдэ, олохон гэр байра хайша хэрэгээр тон буруугаар хубаарилагдана.

Гэр байра хубаарилха хэрэгтэ нарин шанга хиналта тогтоохо шухала. Шахта бүхэн, завод бүхэн өөрын мэдэлэй гэр байрануудтай байха зэргэтэй. Шахтадаа, заводтоо хэрэгтэй хүндэ гэрхэншье барижа үгөө һаа, садханшье таряа һаа муу бэшэл. Газар доро ажалладаг хүдэлмэришэдтэ, машинистнуудта, электрогагнуургшадта ба бусад хүнүүдтэ эгээл һайн гэр байра үгэхэ хэрэгтэй. Шахтада ажалладаг байтараа хулжаа һаа, гэр байраяа сүлөөлжэ үгыш. Энэ зүб гээшэ гү, нүхэдүүд?

«Зүб, зүб» гэһэн шанга абяан дуулдана.

Мүнгэ зөөри, материалнуудые гамтайгаар гаргашалха ёһотой. Теэд Сталино городто хэр зүб юумэ хээ гээшэб. Тэндэ хэдэн гэрнүүдые урилжа абаашаад, тэндэ байһан хүн зониие «Ветка-Глубокая» шахтын хүдэлмэришэдтэ гэжэ баригдаһан гэрнүүдтэ оруулжархёо бшуу. Энэ хайша хэрэг ябадалые эрид буруушааха хэрэгтэй. Гэр байраар ядалдаһан хүнүүд манайда үшөөл олон ха юм. Тиимэһээ гэр байра барилгые түргэдхэхын тула, элдэб үлүү гаргаша гаргуулхагүйн тула хамаг хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотойбди.

— Партийна, комсомольско, профсоюзна хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээр һайжаруулха, хүн зоноо һайса мэдэдэг байха, комбайнернуудтай, машинистнуудтай, новалоотбойщигуудтай, нүүрһэ малтан абадаг бүхы хүнүүдтэй нягта холбоотой байха шухала, — гэжэ нүхэр Хрущев үргэлжэлүүлнэ. Партийна ба хүдэлмэришэдэй суглаанууд хэр зэргээр үнгэргэгдэнэб, хүдэлмэришэдэй оруулһан һанамжа дурадхалнуудые хүтэлбэрилэгшэд хэр хараадаа абанаб, клубууд, кино, столовонууд, магазинууд хэрээр хүдэлнэб, худалдаа наймаан ямараар эмхидхэгдэнэб гэжэ һайса хараха ёһотой. Эдэ бүхы асуудалнууд тон шухала удхашанартай гээшэ. Шулуу нүүрһэнэй промышленностиин предприятинууд дээрэ эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха, олониитэтэй партийна комитедүүдэй холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэй.

Үгынгөө түгэсхэл дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев дотоодын ба уласхоорондын байдалай зарим асуудалнууд тушаа тогтобо.

— Манай промышленность һайнаар ажаллажа байна, — гэжэ тэрэ хэлэнэ. Энэ жэлдэ ороһото культурануудай һайн ургаса ургуулаабди, хуряажал абаха хэрэгтэй байна.

Мүнөө үедэ малажалаа түргэнөөр хүгжөөхэ шухала болоо. Энэмнай хүндэхэн хэрэг гээшэ, теэд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байһаниинь найдамтай. Һү һаалгамнай урагшатайгаар ябажа байна. Танай Донбассай хүдэлмэришэдэй хүрэхэ хэмжээгээрнь һү, тараг худалдан абадаг болоһониинь һайн гээшэ. Хүн зондоо үшөө ехэ хэмжээнэй һү худалдаха, үнэ сэнгыень химдаруулха аргатай байнабди.

Энэ жэлдэ овощь мүн лэ элбэг боложо байна. Зүгөөр энэ хэрэгые үшөөл тулюуршагаар ябуулнабди гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ехэнхидээ капуста, бурагуудые тарижа ургуулнабди. Харин помидор, морковь, һонгино үшөөл бага байна. Элдэб янзын овощь таридаг болохо, тэдэниие болбосоруулан [...] ябадал эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, [...] промышленностьмнайшье, ажахымнайшье түргэнөөр [...] өөрынгөө урда табигдаһан [...] нуудые дүүргэжэ байна. [...] малтан абагшадшье ажал [...] реэ шэнэдхэн табиха бэзэ [...] нанаб. Хүсэ шадал танда [...] сэл зоригшье бии. Арадайнга[...] хын али бүхы һалбариие [...] татайгаар хүгжөөхэ хэрэг[...] бассай улам һайнаар туһал[...] лохые оролдохо ёһотойбди. [...] рилгоёо заатагүй дүүргэхэ [...]

Советскэ Союзай уласхоо[...] байдал яһала һайн. Гадаа[...] легацинууд удаа дараалуула[...] руу ерэжэл байна. Энэ хадаа [...] ороной нэрэ хүндын улам [...] жэ байһаниие харуулна. [...] өөһэдыгөө магтана бэшэбди, [...] шадалаа һайса мэдэнэбди. [...] сэ шадалаа дайн сэрэг хэхы[...] бэшэ, харин эб найрамдалай [...] арадайнгаа түлөө, тэдэнэй [...] риальна ба культурна баяли[...] арьбажахын түлөө, ажалшад[...] далые улам һайжаруулхын [...] хэрэглэхэ хүсэлтэйбди. Со[...] Союз Холбоото Штадуудта [...] доо бури олон техническэ ка[...] дые бэлэдхэжэ байна гэжэ [...] американецууд миин юрэ х[...] гүй. Тэдэнэр энээнһээмнай ай[...] юм. Теэд юундэ айна гээшэ[...] дэнэр социализмын оронтой[...] лан ёһоор мүрысэхэеэ айна [...] нүхэдүүд.

Бүтээн гаргагдадаг прод[...] хүн бүхэндэ хүртэсын талаар[...] хүгжэнги капиталистическэ [...] дые түүхэтэ богонихон болз[...] хүсэхэ ба ахижа гараха гэһэн [...] гые КПСС-эй XX съезд табиһа[...] на. Өөһэдынгөө хүсэ шадалые [...] риалнуудые, хүн зониие ула[...] наар хэрэглэхэ бүреэ энэ зо[...] түргэнөөр дүүргэжэ шада[...] манай партиин табиһан зор[...] амжалтатайгаар шиидхэжэ [...] хабди. **(Үни удаан үргэлжэлһ[...] га ташалга болоно).**

Нүхэд шахтёрнууд! Танай [...] хүндэ, тиимэшье һаа, хүндэтэй [...] ажал ха юм. Эхэ орондоо хэр[...] байһан хадань хэдэн мянга[...] нүүд шахтада ерэжэ ажал[...] Манай парти ба правител[...] уряае үнэн сэдьхэлһээ дэм[...] Донбасста ажаллахаяа ерэһэ[...] сомолецуудта алдар соло! [...] **удаан үргэлжэлһэн альга та[...] болоно).**

Иимэ эрхим залуушуул ту[...] ехэ анхарал табиха, салин [...] һөөрнь урмашуулха шухала. [...] мэргэжэлэй залуу хүдэлмэри[...] орходоо материальна та[...] үлэмжэ һайн байхаар хэрэг[...] табиха ёһотой. Шэнэ эрхим [...] нэмэлтэ хүсэеэ хүндэтэйгөөр [...] хын тула наһажаал болоһон [...] гууд, партийна ба профсоюзна [...] мэрилэгшэд, инженернүүд ба [...] гүүд хамаг хүсэ шадалаа га[...] бэзэ гэжэ һананаб.

Эхэ оромнай Донбассһаа [...] ехэ шулуу нүүрһэ хүлеэнэ. Э[...] рилгые Донбассай хүдэлмэ[...] нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ [...] гэжэ этигэнэб. Ленинэй хүт[...] доро, Коммунистическэ парти[...] тэлбэри доро ябажа, манай [...] хүдэлмэришэн ангиин түү[...] агууехэ илалтануудые бидэнэр [...] бэхижүүлхэ, эсэшэ сусашаг[...] хүгжөөхэ ёһотойбди. Энээнэй [...] тээхи жэлнүүдтэ орходоо мүн[...] лээдгүй хүнгэн болонхой. Б[...] мүнөө социализмын гансахан [...] бэшэбди: агууехэ Арадай Хита[...] дэнтэй хамта ябана, социали[...] скэ байгуулалтын алдарта за[...] раһан бусад олон оронууд [...] тэй хамта ябанал.

Ленинэй илагдашагүй туг[...] рэ үргэн дабшая! **(Үни удаан [...] жэлһэн альга ташалга болоно).**

Коммунизм тээшэ урагшаа! **удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ [...] ташалга болоно. Бултадаа хүл[...] бодоно).**

Украинын хара металлургиин предприятинууд[...] хүдэлмэрилэгшэдэй ба барилгашадай зүблөө[...]

ДНЕПРОПЕТРОВСК, августын 18. (ТАСС). Украиныи КП-гэй ЦК-гэй ба Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зарлаһан металлургическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй ба хара металлургиин предприятинуудай барилгашадай республиканска зүблөөн мүнөөдэр эндэ болобо.

Металлургическа заводуудай, руднигуудай ба хара металлургиин шэнэ барилгануудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, Днепропетровско, Запорожско, Сталинска, Ворошиловградска областьнуудай партийна, профсоюзна ба комсомольско хүдэлмэрилэгшэд зүблөөн дээрэ байлсаба.

КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев, Украиныи КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр А. И. Кириченко, СССР-эй Хара металлургиин министр нүхэр А. Г. Шереметьев, СССР-эй металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын министр нүхэр Д. Я. Райзер гэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсаба.

Министерствын предприятинуудай хүдэлмэри тухай, 1956 оной түсэбые дүүргэхэ талаар абтажа байгаа хэмжээнүүд тухай УССР-эй Хара металлургиин министр нүхэр С. И. Тищенкын элидхэлые; хара металлургиин предприятинуудые барилга тухай, 1956 оной түсэбые дүүргэхэ талаар абтажа байгаа хэмжээнүүд тухай Украинска ССР-эй металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын министр нүхэр В. А. Терентьевэй элидхэлые зүблөөндэ хабаадалсагшад зүбшэн хэлсэбэ.

Украинын металлургнууд үйлэдбэреэ зарим тэды үргэдхөөшье һаа, 7 һарынгаа түсэбые дүүргэжэ шадаагүй гэжэ элидхэлшэд ба үгэ [...] шэд тэмдэглэбэ.

Жэлэй эхинһээ хойшо нил[...] хэмжээнэй шэрэм, булад, прока[...] мэрэй ба марганцева руда [...] дутуу үгтэһэн байна. Дз[...] скиин нэрэмжэтэ, Ворошилов[...] рэмжэтэ, Кировэй нэрэмжэтэ [...] дууд, «Запорожсталь» илангая[...] гаар ажаллаа.

Мүн тэрэшэлэн барилгаш[...] дан һайнаар ажаллаагүй. Укра[...] металлургнуудай ба барилга[...] гээгдэлдэ ороһонойнь гол шал[...] юуб гэхэдэ, тэдэнэр үйлэдбэри[...] доторой резервнүүдые [...] ашаглана, түсэбөө хангалтагү[...] табина, ажалаа һайнаар эм[...] гүй.

Главкнуудай, министерство[...] зүгһөө заводуудые ба барилган[...] хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ[...] зүблөөндэ хабаадагшад хү[...] шүүмжэлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай «Коминтэрн» колхозой хонишон Доржи Эмниндармаев үбэл гараһан хурьгадые бэлшээжэ ябана.

Е. Ринчиновагай фото.

ҮБЭЛ ХУРЬГАЛУУЛХААР ХОНИДОО АВГУСТ—СЕНТЯБРЬДА ҮРЭЖҮҮЛЭЭ!

Хонишод, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Зургаадахи табанжэл соо хонидойнгоо тоо толгойе хоёр—гурба дахинаар олошоруулха, үүлтэрыень түргэнөөр һайжаруулха хүндэтэ зорилго танай урда табигдаа. Энэ зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада шэнэ түрүү аргануудые — үбэлэй хурьгадые абаха, хонидые искусственнаар үрэжүүлхэ аргануудые үргэнөөр хэрэглэгты!

Хонидынь түргэнөөр үдэнэ, үүлтэрынь һайжарна

...нь Мухаршэбэрэй аймагай ... колхоз шэрүүн нооһотой ... үүлтэрэй хонидые үсхэбэ... байһан юм. Шэрүүн нооһо... хонидой олзо доход багаар үгэ... байхада энэ колхозойхид саа... хонидойнгоо үүлтэрые түр... һайжаруулха гэжэ шиидэһэн ... Тиигээд 1947 ондо ороной ... областьнуудһаа нарин ноо... 25 эхэ хони, 5 хуса захижа ... һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ... до хонидой үүлтэр һайжа... ын хүдэлмэри түсэбэй ёһоор, ... жэстойгоор ябуулагдажа за... н байна.

...лэй жэлнүүдтэ эндэ хонидые ... ственнаар үрэжүүлхэ арга хэ... дэг болоо. Тиигэжэ эгээл ... эй эрхим, арбаад килограмм ... үгэдэг хусануудай үрөөр хо... жүүлэгдэнэ. Энээнэй ашаар ... һубайрхаяа болёо, үүлтэр ... й хурьгад гарана. Мүнөө ... колхозой 100 эхэ хонин бү... 99 хурьган абтажа түлжүү... . Хонидой үүлтэр һайжаржа, ... шанартай нооһон ехээр хай... дадаг болоо. Жэшээлхэдэ, ... жэлдэ хонин бүриһөө дунда ... 3 килограмм үлүүтэй ноо... һайшалагдаа. Ахалагша хони... Гавриил Киреевэй даажа бай... тарын 786 хонидой тус бүри... килограмм шахуу нооһон ... гдаба. Мүн тэрэшэлэн нү... нов, Козлов гэгшэдэй ота... та ехэ нооһон хайшалагдаа.

... колхоздо үүлтэртэ хонидой ... тара бии юм. Тэрэ отарада ... үүлтэр һайжаруулгын хү... үргэнөөр ябуулагдана. Энэ ... эрэһээ харагданаб тэхэдэ, 4—5 жэл соо энэ отара 400 ... толгой үүлтэртэ хусануудые ... жэ, республикын бусад кол... худалдаа. Энэ отараһаа ... колхозой бусад отарануудта ... нарибтар нооһотой эмэшье, ... хурьгад эльгээгдэжэ байдаг. ... колхоздо хуушанай шэрүүн ... ой хонид оройдоошье үгы ... оо. Отаранuудта нарин ноо... хонидой тоо толгой жэл бүри ... рно.

...эргшэ жэлһээ эхилжэ, кол... ... хонидоо үбэл хурьгалуул... хурьгадаа кошарно-базова ... түлжүүлдэг болоо. Ян... февраль һарануудта гараһан хурьгад һайнаар томо боложо, ногооной гарахатай хамта бэлшээжэ захалаа һэн. Тиигээд июнь һарада хурьгад эхэһээ һалгаагдаһан байна. Тиигэжэ хурьгандаа хүхүүлхэеэ болиһоор хонид түргэнөөр таргалжа, мүнөө хүшэ шадал һайнтай болонхой. Мүнөө эндэ хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ захалаа. Тусхай курса дүүргэһэн ахалагша хонишон Филипп Будников техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Будников нэгэшье хони һубайруулхагүйн тулада искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие бүхы заабаринн ёһоор дүүргэнэ. Түрүүн һүрэгтэ хүгтэй хусанууд табигдажа, ототой болоһон хонидые элирүүлдэг. Тиигээд отондо ороо гэжэ элирүүлэгдэһэн хонид заатагүй саг болзортоо үрэжүүлэгдэдэг байна. Хэрбээ отыень үнгэрүүлжэрхёо һаа, хонид һубайржашье болодог бшуу. Нэгэ дахин үрэжүүлэгдэһэн хонид 15—16 час болоод, хоёрдохёо дабтагдажа үрэжүүлэгдэдэг юм. Искусственна үрэжүүлгын ямараар ябажа байһые колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ зоотехник нүхэр Таюрский, мүн партийна организаци ходо шалгажа, дутагдалнуудай гарахада шухала хэмжээ абажа байдаг. Мүнөө жэлдэ бүхы хонид искусственнаар үрэжүүлэгдэхэнь.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэ хони хурьгадай байха типовой һайн байранууд баригдана. Энэ жэлдэ мянган хонидой хурьгадтаяа байха хоёр байра баригдаба. Үбэлдөө хурьгатай хонидые байлгаха хаамаг үүдэнүүд хэгдэжэ байна.

Мүн хонидто үбһэ тэжээл, элбэг ехээр бэлдэжэ абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Мүнөө жэлдэ колхоз 100 гектар шэнэ газарта кукуруза тарижа, һайнаар ургуулаа. Һаяар эндэ кукурузаар силос даратдахань. Ерэхэ үбэл, хабартаа хонидто силос эдюулэгдэхэ юм.

Иигэжэ «Искра» колхозойхид үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриие бодомжотой һайнаар, шадамараар ябуулһанай ашаар хонидойнгоо тоо толгойе түргэнөөр олошоруулжа, малажалайнгаа энэ һалбариһаа олзо доход ехээр абадаг болобо. Мүнөө жэлдэ колхоз хони үсхэбэрилгэһөө хахад миллион шахуу түхэригэй олзо оруулаа.

И. Пашин.

Нооһоншье ехээр абтана

Манай колхозой отарануудта бүхыдөө долоо мянгаад хони хурьгад бии. Нёдондо 2000 хони искусственна аргаар үрэжүүлжэ, 1900 хурьга декабрь, январь һарануудта абаабди. Манай хонишод хонидоо үбэл хурьгалуулдаг боложо, зарим тэды амжалта туйлаба. Наукын туйлалтанууд болон түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ажалдаа хэрэглэн, үүлтэр һайнтай хусануудые абажа, хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулнабди. Тиигэжэ жэлһээ жэлдэ шэрүүн нооһотой хонид үсөөржэ байна.

Мүнөө манай отарануудта искусственна үрэжүүлгэ эхилэнхэй. Нёдондо 2000 хонин искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ һаа, мүнөө жэлдэ 3000 хонин үрэжүүлэгдэхэнь. Энэ хүдэлмэриие дүршэлтэй техник-үрэжүүлэгшэ Доржо Найданов ябуулна. Түрүүшын 500 гаран хонид үрэжүүлэгдэнхэй.

Хонишод хурьгалха хонидые һайнаар адуулхын, зүбөөр тэжээхын, мүн түл абалгые һайнаар эмхидхэхын түлөө ехэхэн анхарал оролдолго гаргана. Абтаһан хурьгад кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэдэг. Дунгуйн адаг гэжэ нютагта байрладаг нүхэр Сахьяевагай отарынхид үбэлэй сагта 539 хурьга абажа, бултыень гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Энэ отарада барандаа нарибтар нооһотой хонид юм. Самжат Васильевагай отара 100 хонин бүриһөө 106 хурьга абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлээ. Ойрын хоёр—гурбан жэлдэ бүхы хонидоо үбэлдөө хурьгалуулдаг болохо зорилготойбди. Юуб гэхэдэ, үбэлдөө абтаһан хурьгад өөдэргэн байхаһаа ганда, ехэ нооһо үгэдэг. Мүн үбэл абтаһан хурьгад намар болотор түлжэжэ, үбэлжэлгые ядаралгүйгөөр дабадаг. Тиимэһээ тэдэниие харууһалхада хабарай хурьгадта орходоо хүнгэн байдаг юм. Үбэл гараһан хурьгадые хайшалхадамнай дунда зэргээр 800 грамм нооһон тус бүриһөөнь абтаа. Зарим томо хурьгадһаа килограмм хүрэтэр нооһон хиргагдаа. Тэдэ хурьгадһаа абтаһан нооһон нилээд нэмэри болоһон байна. Иигэжэ манай колхозойхид гансал үбэлэй хурьгадһаа 1440 килограмм нооһо абаа.

Үбэлэй сагта үбһэ тэжээлэй барагдашоогүй байхада, эхынгээ тэнхээ шадалаар һайн байхада хурьгад гарадаг. Тобир бэетэй хурьгадай үбшэлсэгүй байдагынь мэдээжэ. Мүн үбэл хурьгалһан хонидой һубайрха ушар үсөөн үзэгдэдэг.

Хонидые үбэл хурьгалуулгаар ехэ дүршэлтэй болоһон Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бутыд Гомбоевна Гармаевагай хүдэлмэри тухай «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ уншаабди. Хонидые үбэл хурьгалуулхада юутээрээ һайн байһан тухайнь газетэ дэлгэрэнгыгээр бэшээ. Хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлажа байдаг нүхэр Гармаевагай жэшээгээр республикадамнай хаа хаанагүй хонид үбэлэй сагта хурьгалуулагдадаг болохо бэзэ гэжэ һанагдана.

Очиржап Галсанов, Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.

Энэ дутагдалые зайсуулха хэрэгтэй

Манай отарын хонид гол түлэб декабрь, январь, февраль һарануудта хурьгалһан байха юм. Мүнөө үбэлэймнай хурьгад томо хонидһоо өөрэгүй болоод, бэлшэжэ байнхай.

Һаяхан манай хонишод хурьгадайнгаа нооһо хайшалжа, дунда зэргээр толгой бүриһөө 700 грамм нооһо абаа. Зарим томо хурьгадһаа 1 килограмм хүрэтэр нооһон абтаба. Энэмнай колхоздо нилээд ехэ олзо оруулжа, бидэнэртэшье нэмэлтэ түлбэри үгтэһэн байна.

Энэ үрэ дүнгөө хаража, хонидоо ороондо оруулжа эхилэнхэйбди. Мүнөө зуу гаран хонид ороондо оруулагдаа. Гэбэшье колхоздомнай искусственна үрэжүүлгын пункт хүсэд һайнаар бэлэдхэгдээгүй байһаар. Колхозой правлени эдэ үдэрнүүдтэ энэ дутуугаа зайсуулха ёһотой.

Цырен-Базар Дабаева,
Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой отарые даагша.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Искусственна аргаар яажа үрэжүүлхэб

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай орон дотор малые искусственнаар үрэжүүлхэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ арга һайн байһанаа хаа хаанагүй харуулаа. Искусственна арга хэрэглэхэдээ нэгэ хусын үрөөр олон хони үрэжүүлхэ арга олдоно. Тиигэжэ эрхим үүлтэрэй хуса хэрэглэн, хонидойнгоо үүлтэрые түргэнөөр һайжаруулха аргатай болообди.

Энэ арга хэрэглэхэдээ, хамагай түрүүндэ хонидоо, мүн хусануудаа ороондо эртээнһээ һайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй. Хонидоо хурьгадһаань эртэлжэ һалгаагаад, һайн ногоотой бэлшээридэ адуулжа, тэнхээ тамирыень һайжаруулха шухала. Ороондо хэрэглэгдэхэ хусанууд бэеэр томо, ямаршье үбшэн, эрэмдэггүй, нооһо ехэтэй байха ёһотой. Хусанууд һайн эдеэлүүлгэ, харууһалганда байлгагдаха зэргэтэй. Һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, харууһалагдажа байһан хусанууд һайн үрэтэй байжа, энхэ элүүр, шэрхи тобир хурьгад түрэдэг юм. Тиимэһээ хусануудые бүхэли жэл соо һайнаар эдеэлүүлжэ байха хэрэгтэй. Тиихэдэ хонидые искусственнаар үрэжүүлхэһээ һара хахад, хоёр һара урдуур хусанууд тусхай харууһалгада табигдаха ёһотой юм. Хусануудаа ороонойнь кампанида бэлдэхэдээ түрүүшээр талха таряанай зүйл дадхаан бага багаар үгэжэ захалаад, һүүлшэг тээшээ тус бүридэнь үдэртөө 1,5—2 килограмм хүрэтэр үгэдэг болохо хэрэгтэй.

Һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, харууһалагдажа байһан хусанууд үдэртөө 5 дахин, үшөө дээшэшье һайн шанартай үрэ үгэхэ байна. Искусственнаар үрэжүүлгэдэ хэрэглэгдэжэ байһан хусануудта үдэртөө тус бүридэнь 1—2 литр шэнгэн һү, 3—5 үндэгэ эдюулхэ хэрэгтэй. Хусануудые ороонной үедэ газаагуур сэбэр агаарта гаргажа, бэлшээжэ байхада һайн. Тэдэнэр һаруул сэбэр, хуурай байра соо байлгагдаха ёһотой.

Искусственна үрэжүүлгын пунктда бүхы хүдэлмэреэ туримшуулагдаһан нэгэ сагта хэжэ байха шухала. Хусанууд саг сагтаа эдеэлүүлэгдэжэ байха ёһотой.

Саг болзортонь ороондо оруулжа, нэгыоньшье һубайруулхагүйн тулада хонидойнгоо ототой болоһон, үгые шалгажа байха хэрэгтэй. Хүг үюулһан хусанууд һүрэг соо табигдажа, хонидой отондо ороһон, үгыень элирүүлдэг байна. Тиигэжэ элирүүлэгдэһэн хонид илгагдажа, нэгэ бүлэг болтоод, аминдаа хаагдадаг юм. Ороондо орохо болоһон хонид үглөөгүүр эртэ, үүр сайжа байхада илгагдаха ёһотой. Тиигээд лэ һүүлээрнь тэдэ үрэжүүлэгдэжэ захалдаг байна. Үглөөгүүр үрэжүүлэгдэһэн хонид һүрэгтэ ниилүүлэгдэнгүйгөөр байгаад, үдэшэндөө хоёрдохёо үрэжүүлэгдэхэ зэргэтэй. Хонидые иигэжэ дабтажа үрэжүүлхэдэ һубайрсагүй байдаг юм. Тиихэдэ үдэшэндөө түрүүшынхеэ үрэжүүлэгдэһэн хонид хойто үглөөниинь хоёрдохёо үрэжүүлэгдэхэ ёһотой.

Мүнөө хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэдэ эгээл таарамжатай саг болоод байна. Юундэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, зунай ногоондо бэлшээжэ, хонид тэнхээ тамир һайнтай болоо. Хүшэ шадал һайнтай байхадаа үрэжүүлэгдэһэн хонид һубайрдаггүй, томо, бэеэр һайн хурьга түрэдэг байһаниинь мэдээжэ. Хонидые мүнөө ороондо оруулхада хурьгад үбэл үбһэ тэжээлэй элбэг байхада гараха байна. Гэбэшье, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хонидоо үбэл харьгалуулдаг болохо хэрэгтэ анхаралаа үшөөл хандуулнагүй. Олохон нютагуудта намар орой болоһон хойно, заримдаа ноябрь-декабрь һарада хонидоо хусада табяад, апрель—май һарада хурьгадые абажа үргэлжэлһөөр. Иигэжэ намар орой хусада табигдаһан гү, али искусственна аргаар үрэжүүлэгдэһэн хонид нэгэн гэбэл турашоод, үгышье һаа, үлүү ехээр таргалуулагдажа, һубайршадаг юм.

Хонидые искусственнаар үрэжүүлхэдээ зоотехническэ наукын заабаринуудые наринаар сахиха шухала. Энэ түрүү аргые үргэнөөр хэрэглээ һаа, хонидоо түргэнөөр үдхэхэ, үүлтэрыень һайжаруулха байнабди.

И. Михайлов, БМАССР-эй
Хүдөө ажахын министерствын зоотехник.

Энэ отарада хонидынь юундэ һубайрааб?

...а буу үргэлһэн нэгэ хүн ... ой хойноһоо бага гээгдэн та... ралгүйхэн гэшхэлнэ. «Эдэ юундэ иимэ эртэ голлошобо ... тээ тэрэ доро хүхэрэн харагдаадаша Сүхэ голой Сэлэнгэ ... шудхаһан уулзуурай наада ... бэлшээридэ эдеэлхэ ошобо ... үһандаа оробо гү? гэжэ таан ... байтарнай, һүрэг хонид хар... ... тээхи байра тээшээ хадуу... ... шаба.

...дшье гэр байрын араар һүү... ... нуудта орожо, хуража за... ... бэртэй. Һүрэг хонидоо адуу... ... эрһэн хонишонтой уулзаад, ... дээ андалдан, шэнэ һони... тухайдаа хөөрэлдэжэ байтагай, хонидтнай хэр хүшэл... ... ргалжа байнаб? Мүнөө жэл... ... рьгадые хэр олоор абаабта, ... ехээр хайшалаа гүт?» гэжэ ... бди.

...жэ асуухадамнай, хонишон ... рмаа таһаран, голхорһон ян...

...Хэр гэхэ юун байхаб... Хонид... ... туранхай, һая һаял ногооной ... абажа байна. Хурьгад гэхэ ... муртэй абаагүйбди. Хонид ... һубайршоо, абаһан хурьга... ... хусэд түлжүүлжэ шадангүй ... нь гарзалуулаабди. Нооһон... ... рагдаагүй даа. Түсэбнай дүү... ... агша гү, үгы гү?—колхозой ... мэдэхэ»,—гээд харюусаба.

...ар хонидоо хусада табихаяа ... ааад, үлээшэ саг соошье нэгэ ... тэнхээ тамир абхуулхын тула ... хүрэн һайса бэлшээнгүй— юундэ иимэ эртэ, үдын халуунай үшөө болоодүйдэ байрадань асарна гээшэбта гэжэ асуухада: «Үглөөнэй нилээд эдеэлээ юм даа. Иигээд хүхэ ногоондо бэлшээжэ ябахадаа хонид тэнхээ оронгүй яаха һэм. Бидэнэршье бүхы шадалаараа оролдон ажаллажал байдаг гээшэбди. Теэд колхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд заримдаа шахардуу тухашарһан сагуудтамнай туһалдаггүй, ороонной кампаниин, түл абалгын шухала хүдэлмэринүүдэй үедэ мандаа һанаагаа табидаггүй байдагынь гэмшэлтэй. Хонидоо хайшан гээ һаа толгой бүтэнөөр хаража, түргэнөөр үдхэхэмнайб гэжэ оролдожол, оролдожол байхаш, тиин гэхэдэ, хэрэгтэй сагуудта һанаагаа зобоод туһалхагүй, шухала хүдэлмэриие, жэшээлхэдэ, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие элдэбын хүндэ найдажархиха байна ха юм даа. Бодоодшье үзыт, хонидые ямараар хусада оруулһанһаа, түл абалгаяа хэр эмхитэйгээр үнгэргэһэнһөө манай бүхэли жэлэй хүдэлмэриин үрэ дүн харагдаха байна ха юм.

— Хонидоо хэзээнһээ ороондо оруулжа захалхатнайб? гэхэдэ:

— Иигээд лэ августын тэн багһаа эхилхэ бэзэбди. Дуулбарида, тиимэ хэбэртэйл агша. Хонидойнгоо шадал тамир һайнтайда, бүри үбэлэй эхээр хурьгадые абахаар эртэ байхада (июль һарын һүүл багһаашье) үрэжүүлжэ захалха хэрэгтэй юм һааб даа. Теэд иимэ туранхай хонидые хусада оруулбал, зариманиинь һубайрхал байха.

Хонидые харахада нээрээшье туранхай, зариманайнь нюрганай яһан ёрбойлдожо байба. Теэд хонидой мүнөө август һарын гаратар хурьгадтаяа ябажа байхань гэмшэлтэй. Томо түлгын шэнээн болошоһон хурьгад эхынгээ гуйбаса, тэмтэртэрынь дэхэжэ, нюдаржа байгаад хүхэнэ.

— Юундэ мүнөө болотор эды томо болошоһон хурьгадаа эхэһээнь һалганагүй гээшэб та?

— Ябагшал даа... һалгахабди, һалгахабди гэжэ хэлсэһээр үнинэй аад, мүнөөшье хүрэтэр үгы агша. Иигээд һаяар өөһэдөө нэгэ аргынь оложо, хурьгадаа эхэнүүдһээнь һалган татаад аминдань байлгаха гээбди. Бэшээр юумэ бүтээхэеэ болёо ха. Иигэжэ мартагдашанхай байгшалди даа.

Хонишон Дулмажап Раднаевтай хөөрэлдэжэ, нилээд удаахан һуубабди. Энэ отарын хонишодой өөһэдөө нилээд оролдожо ажалладаг, хурьгадые олоор абахын, хонидоо һайнаар ондо оруулхын тула бүхы хүсэ шадалаа гаргадагшье һаань, колхозой правлени хэрэгтэй сагтань тэдэндэ туһалдаггүй байгаа. Урдань дүршэлтэй хонишон Долгоржап Чимитовагай даажа байдаг энэ отарын нарин, нарибтар нооһотой үүлтэртэ хонид гансашье Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо бэшэ, харин бүхы Сэлэнгын аймагта ехэ нооһо үгэдэгөөрөө онсо шалгардаг байһан юм. Теэд үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээлээр хомор байһан ба хонидой олоор хурьгалха үедэ харууһалха хүнүүдээр дуталдаһан дээрэһээ энэ отарынхид мүнөө жэл ехэ ядаржа хонидоо ногоон дээрэ гаргаа, хабар хурьгадынь олоороо үхөө. Үнтэрэгшэ жэлдэ искусственна аргын мууса хэрэглэгдэһэнһээ боложо олон хонидынь һубайраа. Тиигэжэ мүнөө отарынгаа 500 холо гаран эхэ хонидһоо миин 250-яад хурьгадые түлжүүлжэ байна. Муухай, угаагдашаһан, үжэнхэй үбһэ үбэлдөө эдиһэн дээрэһээ дотороо үбдэжэ муудаад, 30-аад хонин хурьга хаяа.

Техник-үрэжүүлэгшэ Балдан Доржиев үнгэрэгшэ жэлдэ энэ отарын хонидые искусственна аргаар хээлитэй болгуулһан юм. Нүхэр Доржиевай дааһан хэрэгтээ тунай муугаар хандаһанай гэмээр олон хонид һубайрһан, хараалһан болзорнуудтаа хурьгалаагүй байна. Тэрэнэй хэлэһэн ёһоор, үбэл (январь һара соо) отарын 182 хонин хурьгалха аад, оройдоо 50 хонин хурьгалһан юм. Искусственна аргаар үрэжүүлһэн хонидынь юундэ хурьгалаагүй байшоо гээшэб? Хонидой ороондо ороһон гү, үгыень хусануудаар шалгуулжа байгаад, һайнаар үрэжүүлээгүй. Тиимэл ушарһаа хонидынь хурьгалха сагтаа хурьгалангүй байшоо. Харин һүүлдэ ганса нэгэн һубай үлэһыень «түүлгэхэ», «сэбэрлүүлхэмнай» гэжэ хусануудые табихадань лэ, отарын хонид ороондо ороһон байна. Энэнь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, отарын хонид гол түлэб январь — февральда хурьгалха ёһотой аад, февраль—март соо хурьгалаа. Һүрэг сооһоо һубай үлөөшыень «сэбэрлэхын» тулада нооһооршье, бэеэршье һүрхэй бэшэ, жиирэй хусанууд табигдажа, хонидые ороондо оруулһан байна.

— Жиирэй дунда зэргын хусануудта хонидоо табижа байхадамнай үүлтэрынь хайшан гээд һайжархаб даа,—гэжэ хонишон буруушаангяар хөөрэнэ.

Нээрээшье, 7—8 килограмм нооһо үгэдэг, томо бэетэй хэдэн һайн хусануудтай аад, искусственна арга зүбөөр хэрэглэжэ шадангүй, һайхан нооһотой хонидтоо дунда зэргын хусануудые табидаг байхада үүлтэр һайнтай хурьгадай гарахагүйнь мэдээтэй. Нарин нооһотой хонидто эрхим үүлтэрэй шэлэмэл хусануудай хүрэнгэ хэрэглээгүй хада, эхэһээнь дорошье нооһотой хурьгад гарадаг байна бшуу.

Үбэл хонидой олоороо хурьгалха үедэ хонишод ажалаа хүшхэржэ ядаад, ехээр тухашараа. Хурьгадай үхэжэ захалхадань лэ—февралиин 20-до колхозой правлени хоёр хүниие нэмэжэ эльгээһэн байна. Нарай багадаа харууһа, хоол муутай байжа зүдэрһэн хурьгад хабар үхэжэ захалаа һэн. Хони хурьгадынь дороһоон сэбдэг хүйтэн, хажуу талаараа юлэрхэй һула байрануудта үбэлжүүлэгдээ. Тэдэнь хүйтэ абажа, үбдэдэг, зүдэрдэг байба. Үүлтэртэ хонидынь үдэртөө 100 грамм үбһэ эдеэд лэ, бүхэли үбэл бэлшэжэ гараа.

Теэд нёдондоной алдуу дутуунуудай мүнөө баһал дабтагдажа байхань гэмшэлтэй. Хэдэхэн хоногһоо искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ захалха хонид августын 10 болотор үбэлэйнгөө хурьгадтай ябаба. Хонидойнь хүшэ шадал тон муу. Тиимэл хонид ороондо оруулагдахадаа, нёдондонойхи мэтээр һубайржа магад. Ондоо бэлэдхэлтэй хүнэй олдоогүй дээрэһээ, нёдондоноймнай техник-үрэжүүлэгшэ Балдан Доржиев мүнөө жэлдэ энэ отарын хонидые баһал искусственна аргаар үрэжүүлхэнь. Техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэлтэй болохо нэгэ хүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо гү, али Сэлэнгын МТС-тэ олдоногүй гээшэ гү? Нүхэр Доржиевай хэдэг ажал мэргэжэл тухайда хэлэхэ болоо һаа, энэмнай малажал һайн мэдэхэгүй, лесник хүн юм.

Тус отарынхид хонидоо искусственнаар үрэжүүлхэ заабаритай танилсаха дуратай. Хэрбээ бидэ өөһэдөө хонидые искусственна аргаар үрэжүүлдэг болоо һаа, тааруу сагуудта хурьгалуулха, нэгэшье хони һубайруулхагүй байгаабди гэжэ тэдэнэр хэлэнэ. Хонишодой хэлээшэнь тон зүйтэй. Колхозой ахалагша хонишодышье тиимэ заабаритай танилсуулаа һаа, тэдэнэр хонидоо шанар һайнтайгаар үрэжүүлдэг болохо байгаа. Теэд колхозой правлени хонишодой энэ дурадхалые дэмжэнэгүй.

Үүлтэртэ хонидой иимэ муу байдалтай байһанда, олоороо һубайрһанда колхозой хүтэлбэрилэгшэд, нэрлэн хэлэбэл, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Дармаев, ОТФ-е даагша нүхэр Дампилов, мүн Сэлэнгын МТС-эй зоотехник мэргэжэлтэд зэмэтэй. 10 холо гаран мянган хонитой, адууһа малаар олон энэ колхоздо хоёрдохи жэлээ зоотехник байхагүй.

Мүнөө нигээд энэ отарынхид хонидоо һайнаар бэлшээжэ, хүшэ шадалыень түргэнөөр хүсэлдүүлхэ, искусственнаар үрэжүүлгые шанар һайнтайгаар эмхидхэхэ зэргэтэй.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Суэцкэ канал тухай асуудалаар Лондонско конференци

ЛОНДОН, августын 18. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Суэцкэ канал тухай асуудалаар Лондонско конференциин дүрбэдэхи заседани мүнөөдэр нютагай сагаар 15 часта нээгдээ. Хаража үзэжэ байһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэеэ конференцидэ хабаадагшад үргэлжэлүүлээ.

Австралиин делегацие толгойлогшо премьер-министр Мензис Австралиин хараа бодол тухай түрүүлжэ үгэ хэлээ.

ЛОНДОН, августын 19. (ТАСС). Суэцкэ канал тухай асуудалаар лондонско конференциин хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдэй дүнгүүдые тайлбарилха зуураа, Советскэ Союзай делегациин баримталһан хараа бодолой шухала удхашанартай байһые английска хэдэ хэдэн газетэнүүдэй шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. СССР-эй түлөөлэгшэ Д. Т. Шепиловэй хэһэн мэдүүлгэ «Таатай ба хани ёһоной» удхатай гэжэ «Рейнольдс Ньюс» газетэ мэдүүлнэ. Уласхоорондын гол ёһонуудта тааралдуулан асуудалые үнэн зүбөөр ба амгалан ёһоор шиидхэхэ арга зам бэдэрэлгэдэ конференци дээрэ СССР-эй болон бусад зарим оронуудай делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд туһална гэжэ олон газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Бээ даанхай ба сүлөөтэ эрхэтэй гүрэн бологшо Египедэй Суэцкэ каналай компание национальна мэдэлдэ абаһан ушар тэрэнэй бүрин эрхэнь болоно гэжэ конференцидэ хабаадагшадай олонхидой тоолодог байһаниинь газетэнүүдэй тайлбаринууд дээрэһээ элеэр харагдана. «Суэцкэ каналай компание Египедэй национальна мэдэлдээ абаһан асуудалаар» баруун зүгэй гүрэнүүдэй хоорондо арсалдаанууд гарана гэжэ «Санди таймс» газетын дипломатическа шэнжэлэгшэ бэшэнэ. Имагтал Англи Франци хоёр «каналые национальна мэдэлдээ абаһан ябадалые хуули бусын гэжэ тоолоһон зангаараа» гээд шэнжэлэгшэ бэшэнэ.

Суэцкэ каналые Египет бэшэ, харин «уласхоорондын орган» гэжэ нэрээр бусад гүрэнүүд мэдэлдээ барижа байха ёһотой юм гэжэ баруун зүгэй гүрэнүүдэй түсэблэдэгэй үндэһэ баримтагүй байһыень английска зарим газетэнүүд мэдэржэ бэшэһэн байна.

Суэцкэ каналые «интернациональна мэдэлдэ байлгаха» гэһэн проект мүнөө үедэ «бэелүүлэгдэхын аргагүй» гэжэ «Обсервер» газетэ бэшэнэ. «Империалистическэ бодол баримталдаггүй байһанаа» харуулһан тиимэ дурадхалнуудые баруун зүгэй гүрэнүүд оруулха ёһотой гэжэ газетэ һанамжалан дурадхана.

Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябаха хэрэгые хангаха тухай асуудалые имагтал Египедэй сүлөөтэ эрхые хүсэдөөр хараадаа абан, тэрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсангүйгөөр шиидхэжэ болохо байһаниинь конференциин боложо эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдэй дүнгүүдһээ бүри элеэр харагдаа. 1888 оной конвенцидэ хабаадалсаһан, мүн Суэцкэ каналые хэрэглэлсэдэг бүхы оронуудай хабаадалгатай уласхоорондын үргэн конференци зарлаха тухай Египедэй правительствын дурадхалые газетэнүүд ехээр тайлбарилна. Энэ дурадхалыень Советскэ Союз дэмжэһэн байна.

Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябаха хэрэгые батаар хангахые найдуулһан хэлсээн эдэ бүхы гүрэнүүдэй хоорондо тус конференци дээрэ баталагдажа болохо байна гэжэ Египедэй правительство өөрынгөө оруулһан дурадхалнууд соо тэмдэглэһэн байна.

Суэцкэ каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябаха тухай асуудалые үнэн зүбөөр шиидхэхые Англида болон бусад оронуудта хүсэжэ байгшад энэ дурадхалыень һайшаажа угтаһан байгаа.

Иимэ конференци зарлахые «Санди таймс» газетэ редакционно статья соогоо буруушаажа бэшэһэн байна. Юуб гэхэдэ, Египедые хашаха хабшаха гэжэ бодомжолдог английска зарим хүнүүдэй хараа бодолые баримталдаг байһан дээрэһээ «сэрэгэй бэлэдхэл хэхэ ябадалые һуларуулхагүй» гэжэ тус газетэ уряалжа бэшэнэ.

Гэбэшье, Дүтын Востогто эб найрамдал эбдэхэ зорилготой иимэ политикые английска олониитэ улам бүри ехээр буруушаана.

Англи Франци хоёрой Дүтын Востогто хэжэ байһан сэрэгэй хэмжээнүүд «уласхоорондын эрхэ ёһые эбдэһэн ябадал болоно» гэжэ «Рейнольдс Ньюс» газетэ мүнөөдэр бэшээ. Иимэ хэмжээ-ябуулгануудые «харата муухай хэрэг» гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, французска зонхилхы хүнүүд «арабуудта эсэргүү колониальна дай үүдхэлгэдэ Великобританиие татан оруулалсахые бүхы хүсөөрөө оролдоно» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Баруун зүгэй гүрэнүүдэй абажа байһан сэрэгэй хэмжээнүүдые эрид шууд буруушааха зуураа, Египет тушаа хүсэ хэрэглэхэ ябадалые болюулха тухай английска олониитын түлөөлэгшэдэй хэһэн мэдүүлгые Англиин гүрэнэй ажал-ябуулагшад хараадаа абаха гэжэ найдажа байһан тухайгаа газетэ элишэлэн мэдүүлнэ.

Лондонско конференцидэ хабаадажа байһан бүхы шахуу гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд «хүсэ хэрэглэлгые» буруушаана гэжэ «Рейнольдс Ньюс» газетэ бэшэнэ.

Суэцкэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ Англиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай туһалха ёһотой байһыень Англиин национальна интересүүд эринэ гэжэ «Рейнольдс Ньюс» газетэ болон хэблэлэй бусад зарим органууд бэшэнэ.

ЛОНДОН, августын 20. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Августын 18-най үдэр Суэцкэ канал тухай асуудалаар болоһон дүрбэдэхи заседани дээрэ Австралиин, Цейлоной, Голландиин, Эфиопиин, Пакистанай болон Англиин түлөөлэгшэд үгэ хэлээ гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан асуудалаар тэдэнэр өөһэдынгөө правительствонуудай хараа бодолые найруулан хэлэһэн байгаа.

Имагтал «Уласхоорондын системээр» дамжуулан каналаар суднануудай һаадгүйгөөр ябалгые найдамтайгаар хангажа болохо юм гэһэн ушарые тодоруулха зорилготойгоор урдань хэлэһэн мэдээжэ үгэнүүдээ Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Селвин Ллойд дахяад дабтаа. Даллесай найруулан хэлэһэн гол ёһонуудые английска правительство дэмжэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Конференци хадаа «хэдэ хэдэн гол ёһонуудые найруулан зохёогоод», тэрэнээ Египедтэ дамжуулан үгэхэ ёһотой һэн гэжэ Ллойд дурадхал оруулаа. Египедэй правительствын августын 12-то мэдүүлһэн гуримай ёһоор Суэцкэ канал тушаа олон гүрэнүүдэй түлөөлэлгэтэй конференци зарлаха гэжэ СССР-эй делегациин толгойлогшо Д. Т. Шепиловэй оруулһан дурадхалые тэрэ буруушаагаа.

Амаралтын үдэр болоһон забһарлалгын үедэ өөһэдынгөө һанамжанууд тухай юрын хөөрэлдөөнүүд болоһон байгаа. Тэрэнэй һүүлээр, мүнөөдэр Суэцкэ канал тухай асуудалаар лондонско конференцидэ хабаадагшад Ланкастер-Хуазай байшан соо ээлжээтэ заседанидаа суглараһан байна.

Английска столицын олониитэ энэ заседани ехэ һонирхолтойгоор үнгэрхэ гэжэ хүлеэһэн байгаа. Юуб гэхэдэ, субботодо юрэнхы үгэ хэлэлгэнүүд дүүрэжэ, Индиһээ бэшэниинь өөһэдынгөө правительствонуудай хараа бодолые найруулан мэдүүлһэн байгаа. Суэцкэ асуудалые бодотоор гурим шуулхын тулада бүхы гүрэнүүдэй зүбшөөжэ шадахаар юрэнхы гол ёһонууд зохёогдохо ёһотой гэжэ советскэ делегаци зааһан байгаа.

Гэбэшье, Суэцкэ каналые хэн мэдэжэ байха ёһотойб гэһэн гол асуудалаар арсалдаан болоо. Суэцкэ каналые хэрэглэдэг бүхы оронуудай суднануудай тэрэ каналаар һаадгүйгөөр ябалгые батаар хангаха тухай асуудал ехэ удхашанартай гэжэ СССР-эй делегаци тоолодог байгаа. Тиимэһээ Суэцкэ канал тушаа египетскэ гүрэнэй хуулита эрхые хүсэдөөр мэдэрхэ ябадалда үндэһэлэн энэ асуудалаар уласхоорондын хэлсээн баталагдаха ёһотой юм гэжэ советскэ делегаци тоолодог байгаа.

Советскэ правительствын энэ хараа бодолые конференцидэ хабаададаг хэдэ хэдэн оронууд дэмжэһэн байгаа. Гэбэшье, баруун зүгэй гурбан орон—США, Англи, Франци Советскэ правительствын хараа бодолые буруушаагаа. Юуб гэхэдэ, эдэ гурбан гүрэн Египедэй хуулита эрхые эбдэн, каналые уласхоорондын органой мэдэлдэ үгэжэ, тэндэ хариин оронуудай эзэмдэлгэ тогтоохо гэһэн түсэбтэй байна. Хэблэлэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, баруунай гурбан гүрэнэй энэ түсэб «Даллесай түсэб» гэжэ нэрлэгдэдэг болоһон байха юм. Асуудалые шиидхэлгэдэ баруун гүрэнүүд шэнээр хандадаг болобо гэһэн хэбэртэйгээр тус түсэб соносхогдодог болоо. «Шэнэ» түсэб соонь Египедэй сүлөөтэ эрхые хүндэлхөөр бэлэн байнабди гэжэ хэлэгдэнхэй. Тиигэбшье, эдэ үгэнүүдынь үнэндөө колонизаторска шэнжэтэй түсэбөө далдалхын тулада хэлэгдэһэн байна. Каналай бодото эзэниинь хэн байха ёһотойб гэһэн гол асуудалаар баруун гурбан гүрэнэй хараа бодолые «Даллесай түсэб» элишэлбэ. Ушарынь хадаа тус түсэбэй ёһоор канал хариин оронуудай мэдэлдэ үгтэхөөр хараалагдаһан байна.

Суэцкэ канал тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгын ямараар ябажа байһаниинь табадахи заседани дээрэ иимэрхүү байдалтай болоод байна.

Саашань Индиин делегацие толгойлогшо Кришна Менон үгэ хэлээ.

Советскэ футболистнууд Канадада ерэбэ

ТОРОНТО, августын 20. (ТАСС). Московско «Локомотивай» футбольно команда үсэгэлдэр Канадын суглуулагдамал командатай наадаа. Тэдэнэй хоорондо шанга тулалдаан болоод, советскэ футболистнууд 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүгээ.

Энэ наадалгаар Канадада ошоһон «Локомотивай» футболистнууд мүрысөөнүүдээ дүүргэһэн байна.

«Локомотивай» команда Канадада хоёр долоон хоног соо байха зуураа, хамта дээрээ таба дахин наадаа. Монреальда, Виннипегтэ, Ванкувертэ, Калгарида болон Торонтодо тэдэнэр наадаа. Тиихэдээ хамта дээрээ 32:7 гэһэн тоотойгоор тэдэнэр шүүһэн байна.

Советскэ футбольно командын Канадада ерэлгэ ороной спортивна ажабайдалда ехэ событи болоо. Советскэ футболистнуудай ябаһан бүхы городуудта хани халуунаар, хүндэтэйгөөр тэдэниие угтаа. «Локомотивай» командын футбол наадаха үедэ хүн зон үзэгдөөгүй олоор суглараһан байна. Советскэ футболистнуудай шадабарие канадска футбол наадагшад ехэ һайнаар сэгнээ.

Виннипег, Ванкувер, Калгари, Торонто городуудай мэрнүүд, канадска спортивна организацинууд «Локомотивай» командын хүндэлэлдэ зорюулһан уулзалгануудые хээ. СССР-эй болон Канадын хоорондо спортивна холбоо барисаа улам үргэдхэхые ба бэхижүүлхые хүсэжэ байһан тухайгаа советскэ болон канадска спортсменүүд эдэ уулзалганууд дээрэ элишэлэн мэдүүлһэн байна.

«Локомотивай» командын Канадада ошоод байһан тухай канадска хэблэл үргэнөөр бэшээ. Советскэ футболистнуудай канадска командануудтай наадаһан тухай газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн байна.

Сирийско-Иорданска хэлеэн дүүрэбэ

ДАМАСК, августын 20. (ТАСС). Сириин ба Иорданиин гүрэнэй ажалябуулагшадай хэлсээн эндэ болоод дүүрээ.

Хэлсээнэй дүүрэһэнэй һүүлээр тусхай коммюнике толилогдоо. Хэлсээнэй үедэ арабска юрэнхы асуудалнууд зүбшэгдөө, хаража үзэһэн асуудалнуудаараа хүсэд нэгэн һаналтай байһамнай элирээ гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Иорданска армида финансова туһаламжа Сириин, Египедэй болон Саудовско Аравиин зүгһөө үгэхэ тухай хэлсээн баталагдаа гэжэ «Ан-Нур» газетын корреспондент мэдээсэнэ.

Немецкэ арадай буруушаалга

БЕРЛИН, августын 19. (ТАСС). Германиин коммунистическэ партиие баруунгерманска засагаархидай хориһон ябадалые буруушааһан митингнүүд Германска Демократическа Республикын олон городуудта үсэгэлдэр болоо.

Магдебургда болоһон митингдэ 100 мянган хүн хабаадаа. Мүрдэлгэ хашалгын хэгдэбэшье, компарти саашадаа байха ба тэмсэхэ гэжэ Росток городто болоһон олон зоной хабаадалтатай митинг дээрэ КПГ-эй Гамбургска организациин нэгэдэхи секретарь Г. Финк онсолон тэмдэглээ.

Карл Маркс Штадай ажалшадай митинг боложо, КПГ-ые хориһон ушарые мүн ехээр буруушаагаа. Энэ митингдэ 80 мянга шахуу хүн хабаадаа.

КПГ-ые хориһон ушарые буруушааһан олон зоной хабаадалгатай митингнүүд Галла, Эрфурт, Веймар, Сталиншитат, Баутцен, Эйслебен болон ГДР-эй бусад олон городуудта болоо.

Югославска хүдөө ажахын делегаци Москвада ерэбэ

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын уряалаар Югославиин Арад Федеративна Республикын хүдөө ажахын делегаци августын 19-нэй үдэшэ Москвада ерээ. ФНРЮ-гэй Союзна гүйсэдхэхы вечын гэшүүн Любчо Арсов делегацие толгойлно.

СССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо А. М. Левицкий, министерствын бусад харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Киевскэ вокзал дээрэ айлшадые угтаа.

ФНРЮ-һээ СССР-тэ байдаг посольствын бүрин эрхэтэ министр, советник Б. Осолник делегациин гэшүүдые мүн лэ угталсаа.

(ТАСС).

Лаосой правительственна делегаци Пекиндэ ерэбэ

ПЕКИН, августын 20. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын правительствын уряалаар Лаосой королевствын правительственна делегаци мүнөөдэр Пекиндэ ерээ. Энэ делегацие Лаосой Премьер-министр Суванна Фума толгойлно.

Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай, Хитадай правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн столицын олониитын түлөөлэгшэд дипломатическа корпусой гэшүүд пекинскэ аэродром дээрэ айлшадые угтаа.

Лаосой Премьер-министр Суванна Фума аэродром дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ Хитадта тэрэниие хани халуунаар угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргөө, Лаосой болон Хитадай Арадай Республикын хоорондо хани һайн харилсаанай тогтоогдоһые һайшаажа байһанаа тэрэ элишэлэн мэдүүлээ. Лаос хадаа нейтральна байха, ямар-нэгэн сэрэгэй союзда хабаадалсахагүй гэһэн политика наринаар бэелүүлнэ. Бидэнэр эб найрамдалые ба бусад оронуудтай хани барисаатай байхые хүсэдэг байнабди. Энэ хүсэл эрмэлзэлгэ энхэ амгаланаар зэргэ оршон байха табан ёһо гурим соо найруулагдаһан байна.

***

КНР-эй Гүрэнэй соведэй Премьер Чжоу Энь-лай Лаосой королевствын правительственна делегациин хүндэлэлдэ зорюулан мүнөөдэр уулзалга хээ.

Иордандахи ба Кувейтэдэхи английска сэрэгүүд олон болгогдобо

БЕЙРУТ, августын 19. (ТАСС). Иорданска Акаба портдо танкнууд ба артиллереэр хангагдаһан английска сэрэгүүд ерээ гэжэ ливанска хэблэл һаяхан мэдээсээ. Мафрак гэжэ далайн сэрэгэй базада мүн лэ английска шэнэ сэрэгүүд ерээ.

Кувейтын нефтиин олзоборилгонуудые хамгаалха гэһэн шалтаг баряад, Кувейты портдо английска далайн-сэрэгэй флодой корабльнууд ерээ гэжэ «Ад-Диат» газетэ һаяхан мэдээсээ. Кувейтын аюулгүй байдал сахиха албанай начальнигай орлогшо шейх Абдаллах эль-Ахмад англичануудай хэжэ байһан ябуулгые буруушааха зуураа, корабльнуудай портһоо гаража ошохо тухай эрилтэ хэһэн байна.

Баруун Германида полициинхидэй зоргоороо оролго

БОНН, августын 19. (ТАСС). Кельнише Рундшау» газетэ мүнөөдэр иигэжэ мэдээсээ. Хойто Рейн-Вестфаль гэжэ газар нютагта КПГ-эй материалнууд болон зөөри хогшолые хуряан абахын тулада 712 нэгжэлгэ полици хэһэн байна. Нэгжэлгэ хэхэдээ, полициинхид хүнүүдые арестовалаа. Нютагай органуудта ажалшадай түлөөлэгшэд боложо ороһон КПГ-эй 312 гэшүүн депутатска мандадуудаа хаһагдаһан байна.

«Вестфелише Рундшау» газетын мэдээсэл дээрэһээ хаража үзэхэдэ, «Германо-советскэ хани барисаанай обществын» мүн «Социальна ябуулга» гэжэ организациин эдэбхитэдые сүүдлэхэ ябадал Хойто-Рейн-Вестфали» гэжэ газар нютагта бэлэдхэгдэжэ байнхай.

США-да һалхи шуурган болоо

НЬЮ-ЙОРК, августын 19. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, США-гэй хойто талын районуудта үсэгэлдэр ехэ һалхи шуурган болоо. Һалхинай хүсэн час соо 95 километр түргэн байгаа. Һалхинай болохо үедэ бороо ехээр ороо. Огайо, Пенсилвани штадуудта һалхи шуурганһаа уламжалан ехэ хохидол тохёолдоо. 7 хүн үхөө, олон хүн шархатаа.

Казахска С... шөвэнэ совх... ерээ... һайнаар ажа... хозой түбтэ... дажа, 6 м... һүулгагдаа... столово, маг... барилгануу... Энда ерэгш... ажаллахатай... культурнаар... Сүлөөтэй са... мүрэн дээрэ... һа хахуулд... дойбод, вол... дадаг.

ЗУРАГ ДЭ... байнер В. С. К... нов сүлөөтэй... Иртыш мүрэн... хахуулдижа... ТАСС-эй фо...

Холын Баунтын колхоздо

Үнгэрэгшэ жэлдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаар Баунтын аймаг соо эгээл һүүлшын һуури эзэлһэн колхозуудай нэгэн байһан юм. Нёдондо эндэ үнеэн бүриһөө оройдоол 588 литр һү һааһан байгаа.

Гээгдэжэ ябаһан энэ колхозой гэшүүд мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 900 литрһээ бага бэшэ һү һааха гэжэ хамтынгаа суглаан дээрэ хэлсэһэн байха юм. Колхознигуудайнгаа абаһан шиидхэбэриие дүүргэхын тулада фермын һаалишад үнгэрэгшэ хабар, зундаа шангаар ажаллаа. Үнеэд тэнхээ тамир һайнтайгаар ондо орожо, зунай бэлшээриин үедэ һү һаалга эрид дээшэлбэ. Тиигэжэ ажахын жэлэй үнгэрэгшэ 10 һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 707 литр һүн һаагдаад байна. Энээнэй ашаар колхоз һү тушааха түсэбөө бүри нюлин эхеэр дүүргээд, тэрээнһээ хойшо гүрэндөө түсэбһөө гадуур һү тушаажа байнхай. Хэдэн мянган литр һүн гүрэндэ худалдагдаа.

Колхозой түрүү һаалишан Х. Дугарова үнгэрэгшэ 10 һара соо даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1017 литр һү һаагаа. Тиигэжэ энэ һаалишан Баунтын аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Мүн энэ колхозой һаалишад В. Ламажапова, Ц. Раднаева гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүриһөө 942—970 литр һү һаажа, Дугароваһаа балайшье ехээр гээгдэнэгүй. Үнеэн бүриһөө 800—900 литр һү һааһан һаалишад фермэдэнь олон.

Мүнөө энэ колхозойнд ерэхэ үбэлжэлгын үедэ малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ абахын түлөө шангаар тэмсэжэ ба...

Малшад с... сагтаа тэжээл... хэлэй хүдэл... эдэбхитэйгээр... далсана. Тэдэ... лөө үдэш... үнеэдээ һааж... шээгээд үдэр... һэ сабшалса... ряалсажа... Тоором гэжэ... һаалишад... кукуруза ур... байгаа юм. К... зань яһала һ... ургана. Тэ... силос дарагда...

Иигэжэ хойто зүгэй ко... һаалишад шынгээ амж... урмашан зориг... малаа намар тор һайнаар луулхын, үбһ... жээл элбэг бэлдэжэ абах...

А. Кузн...

Редакторай орлогшо О. ГО...

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХ... БА ХУГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ГУРБАДАХИ УРЬҺАЛ...

1956 оной августын 12-то Кишинев городто боло... шүүбэринүүдэй 16-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын разряд бүхэнэй серинүүд болон облигаци... удаадахи номернуудта шүүбэри тудаба:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
040040	37*)	1 000	044923	30*)	1 000	049645	29*)	1 000	054840	10*)
040176	1—50	500	045075	39*)	1 000	049695	26*)	1 000	054852	31*)
040394	1—50	500	045407	1—50	200	049701	44*)	1 000	054862	1—
040408	25*)	1 000	045527	1—50	500	049702	26*)	1 000	054876	01*)
040439	08*)	1 000	045593	1—50	200	049882	1—50	200	054940	30*)
040489	1—50	500	045649	1—50	500	049908	25*)	50 000	055009	14*)
040577	29*)	1 000	045721	50*)	1 000	050119	1—50	500	055129	1—
040676	1—50	200	045884	11*)	25 000	050148	1—50	200	055641	06*)
040707	45*)	1 000	045969	27*)	5 000	050193	1—50	200	055751	26-
040784	22*)	1 000	045971	48*)	1 000	050309	46*)	1 000	056003	47*)
040909	16*)	1 000	046000	48*)	5 000	050518	1—50	200	056106	27*)
040942	41*)	1 000	046149	1—50	200	050533	46*)	1 000	056389	34*)
041050	19*)	10 000	046179	01*)	1 000	050837	1—50	500	056418	1—
041110	29*)	1 000	046359	29*)	1 000	050871	1—50	200	056432	48*)
041123	43*)	1 000	046473	36*)	1 000	051096	13*)	1 000	056578	1—
041192	35*)	1 000	046588	1—50	200	051112	30*)	1 000	056604	1—
041195	02*)	5 000	046739	42*)	1 000	051152	48*)	1 000	056757	10*)
041546	1—50	500	046797	1—50	200	051278	31*)	1 000	057219	38*)
041650	41*)	10 000	046894	1—50	200	051607	1—50	500	057304	1—
041687	15*)	1 000	046966	31*)	1 000	051764	21*)	1 000	057456	1—
041750	1—50	200	047072	06*)	1 000	051929	1—50	500	057516	10*)
041856	43*)	5 000	047148	1—50	500	052000	1—50	200	057675	24*)
042047	25*)	1 000	047202	41*)	1 000	052060	41*)	1 000	057700	05*)
042089	18*)	1 000	047452	15*)	1 000	052080	1—50	200	057872	34*)
042220	26*)	1 000	047456	36*)	10 000	052426	30*)	1 000	057879	1—
042262	1—50	200	047661	28*)	1 000	052430	44*)	1 000	058005	38*)
042553	28*)	1 000	047868	26*)	1 000	052547	1—50	500	058160	03*)
042703	27*)	1 000	047934	1—50	200	052568	24*)	1 000	058270	33*)
042852	12*)	1 000	048152	1—50	200	052793	1—50	200	058300	18*)
043002	48*)	1 000	048316	47*)	1 000	052831	09*)	1 000	058505	30*)
043308	07*)	1 000	048345	26*)	1 000	052985	1—50	500	058566	14*)
043485	23*)	1 000	048347	05*)	1 000	053119	26*)	1 000	058768	05*)
043778	1—50	200	048537	45*)	1 000	053269	08*)	1 000	059014	13*)
043926	41*)	1 000	048725	06*)	5 000	053601	15*)	5 000	059067	31*)
043968	1—50	500	048778	04*)	1 000	053938	20*)	1 000	059089	09*)
044117	07*)	1 000	048881	48*)	1 000	054054	1—50	200	059218	31*)
044411	03*)	1 000	049188	1—50	200	054117	14*)	1 000	059329	40*)
044464	25*)	1 000	049270	34*)	1 000	054220	04*)	1 000	059441	22*)
044743	41*)	1 000	049297	07*)	1 000	054310	1—50	500	059770	07*)
044803	08*)	10 000	049601	1—50	200	054453	13*)	25 000	059790	48*)
044872	22*)	1 000	049610	1—50	200	054466	47*)	1 000	059926	1—
044873	07*)	1 000	049624	22*)	1 000	054728	1—50	200	059949	13*)

Энэ серинн облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта 200 түхэригэй шүү... тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ ...

түрүүлэгшэ—Молдавска ССР-эй Министрнүү...

түрүүлэгшын орлогшо А. Ф. Д...

Комиссиин харюусалгата секретарь Е. П. Л...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27 37 партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и перевод... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32 67, бухгалтерия 37 32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00845. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...